

Gedragscode Flora- en Faunawet

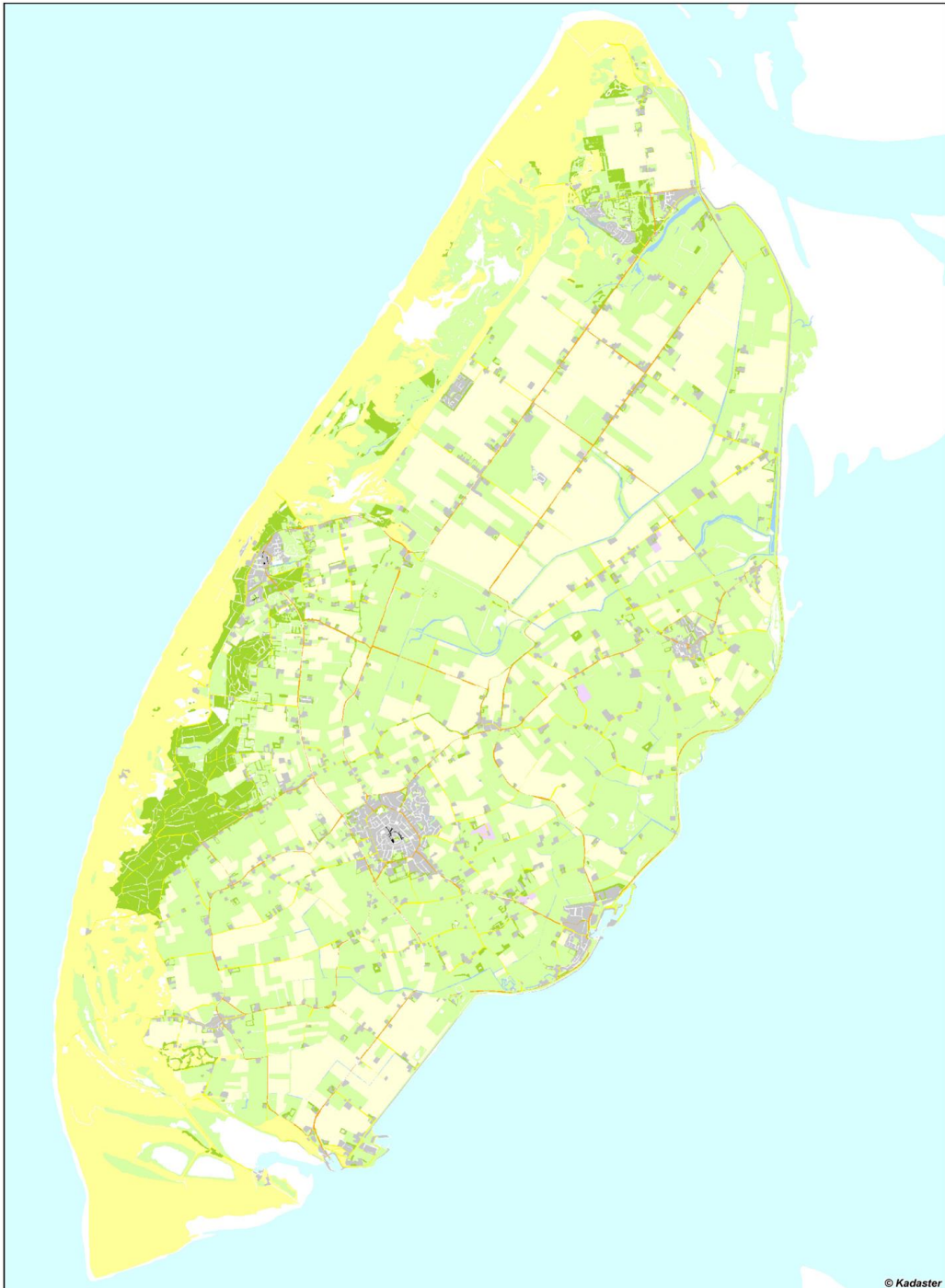
gemeente Texel

Gedragscode voor het zorgvuldig handelen bij ruimtelijke ontwikkeling, bestendig
beheer en onderhoud

Team Gemeentewerken/Team Beleid

Versie 3.0
2014

Inhoudsopgave

SAMENVATTING.....	9
1. ALGEMEEN	14
1.1 Inleiding.....	14
1.2 Definities	15
1.3 Verantwoordelijkheden	17
1.4 Doorwerking naar derden.....	18
1.5 Informatie aanwezigheid beschermde en bedreigde soorten.....	18
1.6 Toepassing voorbereiding werkzaamheden	19
1.7 Onvoorziene natuurwaarden tijdens werkzaamheden.....	19
1.8 Informatieverstrekking en terugkoppeling	19
1.9 Toezicht en handhaving	19
1.10 Slotbepalingen	20
2 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN INRICHTING	22
Algemeen.....	22
2.1 Werkzaamheden ruimtelijke ingrepen	22
2.2 Maatregelen bij de voorbereiding van plannen en projecten	23
2.3 Standaardmaatregelen voor het vermijden en verminderen van schade aan natuurwaarden.....	24
3. BESTENDIG BEHEER EN ONDERHOUD.....	31
Algemeen.....	31
3.1 Standaardmaatregelen ter voorkomen van schade aan natuurwaarden	31
4. Goedkeuringsbesluit college burgemeester & wethouders	42
Bijlage 1	43
Bijlage 2 Inventarisatiemethoden.....	50
Bijlage 3 Afsprakenlijst werkprotocol gedragscode.....	52
Bijlage 4	57

harlekijn (tabel 2)

Gedragscode Flora- en Faunawet

Gemeente Texel

Harlekijn (Anacamptis morio)

*Gedragscode voor het zorgvuldig handelen
bij ruimtelijke ontwikkeling, inrichting, bestendig beheer
en onderhoud*

Auteursrecht

De foto's in deze uitgave zijn gemaakt door Ariën Slagt. Deze foto's mogen niet op zichzelf - los van deze Gedragscode - worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van Ariën Slagt.

Samenvatting

Algemeen

De bescherming van planten- en diersoorten is geregeld in de Flora- en faunawet. Deze wet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese (Vogel- en Habitatrichtlijnen) afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. Het uitgangspunt is een wettelijk verbod op het doden van een aantal in het bijzonder genoemde dieren en planten.

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om er voor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten, te weten:

Artikel 8

Het is verboden (beschermde) planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Binnen de Texelse gemeentegrenzen (zonder het zeegebied) komen ongeveer 201 beschermde soorten voor 128 soorten broedvogels en 73 overige soorten. De Rugstreeppad, Noordse woelmuis, Groenknolorchis en Waterspitsmuis zijn hier voorbeelden van.

Op 23 februari 2005 is het “Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen” (AMvB artikel 75) in werking getreden. Eén van de belangrijkste wijzigingen geregeld in dit ‘Vrijstellingsbesluit’ geldt voor regelmatig terugkerende werkzaamheden zoals het onderhoud aan vaarwegen of het maaien van graslanden die al langer op dezelfde manier worden uitgeoefend en kennelijk niet hebben verhinderd dat een beschermde soort zich in het gebied heeft gevestigd.

Voor deze terugkerende werkzaamheden kan een vrijstellingsregeling in werking treden als wordt voldaan aan bepaalde criteria. De criteria die worden gehanteerd bij het opstellen van de vrijstellingsregeling zijn, de zeldzaamheid van soorten en de ingrijpendheid van activiteiten. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter het beschermingsregime.

Ook voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting kan een vrijstelling gelden, al is deze minder omvattend dan de vrijstelling voor terugkerende werkzaamheden.

Een gedragscode is niet verplicht maar dan moet voor ieder project of beheeractiviteit in een terrein waar beschermde soorten voorkomen de ontheffingsprocedure worden doorlopen. Zonder gedragscode geldt de vrijstelling niet!

jonge rugstreeppad (tabel 3)

Wat beschrijft de gedragscode?

De gedragscode is de concretisering van de algemene zorgplicht voor de beschermde soorten genoemd in de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. De gedragscode beschrijft hoe in redelijkheid, activiteiten kunnen worden vermeden die schadelijk en nadelig zijn voor de genoemde dieren en planten. De genoemde gedragsregels zorgen ervoor dat er geen wezenlijke invloed van de werkzaamheden op het lokale voortbestaan van de beschermde soorten uitgaat. Bij naleving van de gedragscode geldt de vrijstelling uitsluitend voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van:

- het bestendig beheer en onderhoud;
- de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Deze werkzaamheden in het kader van 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' en 'bestendig beheer en onderhoud' worden in hoofdstuk 2 en 3 nader benoemd.

Doel gedragscode

Invulling geven aan de Flora- en faunawet door te voldoen aan:

- **Het beschermen van de flora en fauna waardoor het voortbestaan van de aanwezige populaties en de in de AMBV artikel 75 genoemde dier- en planten soorten worden zeker gesteld.** De gedragscode stelt de gemeente Texel in staat gebruik te maken van de mogelijkheden die het Vrijstellingsbesluit biedt. Door te werken volgens de voorwaarden van het Vrijstellingsbesluit is sprake van tijdwinst en het terugdringen van de administratieve last: zonder gedragscode zal voor alle terugkerende werkzaamheden zoals het maaien, snoeien, kappen, baggeren, enzovoort, elke keer, bij aanwezigheid van een beschermde soort, een aparte ontheffing en vrijstelling moeten worden aangevraagd. **De gedragscode bevordert de structurele inbedding** van soortbescherming in het handelen van de gemeente Texel en schept duidelijkheid vooraf.
- **Volksgezondheid en/of openbare veiligheid:** het veilig houden van de wegen behoort tot de kerntaken van de gemeente. Hiertoe is beheer en onderhoud van groenvoorzieningen nodig om de zichtbaarheid van wegmeubilair en uitzichthoeken te behouden en obstakels in de berm te voorkomen. Ook ten behoeve van de draagkracht van de berm, een goede afwatering van het wegdek en een gezond en veilig bomenbestand is bestendig beheer en onderhoud nodig. Dit voorkomt ongelukken en onveilige situaties.
- **Dwingende redenen van groot openbaar belang:** hieronder vallen ook werkzaamheden die leiden tot wezenlijk gunstige effecten voor het milieu. Baggeren levert bijvoorbeeld een gunstig effect op voor de waterkwaliteit, natuurwaarden en het milieu.

Het Vrijstellingsbesluit

Door de inwerking treden van het Vrijstellingsbesluit in februari 2005 onderscheidt de Flora- en faunawet 3 categorieën beschermde soorten; respectievelijk Tabel 1-, Tabel 2- en Tabel 3 soorten.

De Flora- en faunawet en de AMvB artikel 75 kennen geen tabellen. De verdeling van beschermde soorten in 3 tabellen vloeit voort uit de LNV-brochure 'Buiten aan het werk?'

Tabel 1 wordt gevormd door de bij ministeriële regeling aangewezen beschermde dier- en plantsoorten, zoals bedoeld in artikel 16b, tweede lid, onder a, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten Flora- en faunawet (hierna te noemen: het Besluit).

Tabel 2 wordt gevormd door de overige beschermde inheemse dier- en plantsoorten (uitgezonderd alle vogelsoorten), zoals bedoeld in artikel 16b, tweede lid, onder b, van het Besluit, mits zij niet tot tabel 3 behoren.

Tabel 3 wordt gevormd door de soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van het Europese Habitatrichtlijn en de soorten die zijn opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Soorten genoemd in Tabel 1

betreft een aantal algemeen voorkomende planten- en diersoorten zoals egel, kleine watersalamander, enzovoort. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling. Wel is de zorgplicht van toepassing. De gedragscode is dan ook niet van toepassing op de Tabel 1 soorten.

Soorten genoemd in Tabel 2

betreft minder algemene, veelal zeldzame en/of bedreigde soorten, zoals grijze zeehond, harlekijn en klokjesgentiaan. Op Texel gaat dit om ongeveer 29 soorten. Voor de Tabel 2 soorten geldt alleen een vrijstelling wanneer de gemeente Texel beschikt over een door het Economische Zaken, Landbouw en Innovatie goedgekeurde gedragscode voor werkzaamheden die kunnen worden aangeduid als 'regulier beheer en onderhoud', 'bestendig gebruik' of als 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'.

Deze werkzaamheden zijn in hoofdstuk 2 en 3 nader benoemd.

Soorten genoemd in Tabel 3

(bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage I van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten) betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten zoals waterspitsmuis, gewone zeehond, heideblauwtje, vleermuizen, Noordse woelmuis, rugstreeppad, enzovoort. Op Texel gaat het om ongeveer 16 soorten. Voor deze Tabel 3 soorten is de vrijstelling afhankelijk van het soort werkzaamheden. Wanneer de gemeente Texel beschikt over een goedgekeurde gedragscode, geldt voor werkzaamheden die kunnen worden aangeduid als 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik' een vrijstelling. Deze werkzaamheden zijn in hoofdstuk 2 nader benoemd. Voor activiteiten die vallen onder ruimtelijke ontwikkelingen geldt de vrijstelling niet en zal wanneer effecten op deze Tabel 3 soorten wordt verwacht, een ontheffing moeten worden aangevraagd.

Vrijstelling voor het opzettelijk verontrusten van deze soorten uit Tabel 3 volgens een gedragscode geldt niet voor bestendig beheer en onderhoud in de landbouw of bestendig gebruik. Een ontheffing zal moeten worden aangevraagd.

Vogels hebben een aparte plek in de Flora- en faunawet. Ondanks dat vogels niet in de tabellen zijn opgenomen, is een toets vergelijkbaar als die van Tabel 3-soorten van toepassing.

In bijlage 1 van de gedragscode wordt een opsomming gegeven van beschermde soorten die hun verspreiding hebben op het Texels grondgebied en zijn opgenomen in Tabel 2 of Tabel 3.

Categorie	Vrijstelling van verbodsbepalingen:	Algemene soorten	Juridische zwaarder beschermde soorten	
		Soorten van Tabel 1	Soorten van Tabel 2	Soorten van Tabel 3/Vogels
Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting	Artikel 8 t/m 12			
Bestendig beheer en onderhoud	Artikel 8 t/m 12			
	Algemene vrijstelling, wel algemene zorgplicht			
	Vrijstelling, mits in het bezit van een goedgekeurde gedragscode			
	Ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet is verplicht			

Figuur 1: Overzicht van mogelijkheden tot vrijstelling

Geldigheid algemeen

Deze gedragscode is geldig voor zowel ‘ruimtelijke ontwikkeling en inrichting’ als voor ‘bestendig beheer en onderhoud’ en is geldig vanaftot..... (na goedkeuring in te vullen) Een tussentijdse aanpassing is alleen mogelijk indien of de gemeente Texel of het Ministerie van Economische Zaken oordeelt dat de ontwikkelingen in de praktijk dit noodzakelijk maken.

Bij bestendig beheer en onderhoud

De memorie van toelichting op de wijziging van de AMvB verstaat onder ‘bestendig beheer en onderhoud’ werkzaamheden die gericht zijn op het handhaven van de bestaande situatie. Maatregelen kunnen soms ingrijpend zijn zoals bij het maaien of baggeren of het vervangen van bestaande straat- en laanbomen, maar zijn een voortzetting van een cyclisch beheerregiem. Cyclisch behoeft niet per se jaarlijks te zijn maar kan ook betekenen 1x in de 2, 3 of 5 jaar ook het verwijderen van door iepziekte aangetaste iepen is een voorbeeld van bestendig beheer. De aanwezigheid van beschermde soorten is vaak afhankelijk van het gevoerde beheer en continuering van het cyclische beheer en daarmee een voorwaarde voor het voortbestaan van de soort.

Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting

De memorie van toelichting op de wijziging van de AMvB verstaat onder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, activiteiten die nieuw zijn of sterke wijziging ten opzichte van het verleden inhouden, zoals de bouw van een huis, de aanleg van een weg, het dempen van een sloot of het definitief verwijderen van grote aantallen bomen of grote oppervlakte bosplantsoen. De genoemde ingrepen vinden niet regelmatig of jaarlijks plaats en zijn voor de daar levende soorten zeer ingrijpend en beïnvloeden op een negatieve wijze het voortbestaan van de soort. Naleving van de gedragscode geldt onder de voorwaarden zoals in hoofdstuk 2 vastgelegd.

Het gebruik van de gedragscode

De gedragscode is van toepassing binnen de grenzen van de gemeente Texel op alle medewerkers van de gemeente Texel die zelf of samen met andere werkzaamheden uitvoeren of die daartoe opdracht geven aan derden. Deze derden verklaren bij hun werkzaamheden de ‘Gedragscode Flora- en Faunawet van de gemeente Texel’ te onderschrijven en te volgen. Op verzoek kunnen zij een exemplaar van de gedragscode overhandigen aan controlerende instanties of verenigingen.

Beschermde natuurgebieden

In beschermde natuurgebieden op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 geldt niet alleen de bescherming van flora en fauna door de wet maar daarnaast ook de bescherming van het natuurgebied zelf. Dit geldt met name voor de Natura 2000 gebieden. Op Texel zijn dat De duinen van Texel en Het lage land van Texel. Daarnaast is de Waddenzee ook een Natura 2000 gebied. Activiteiten die in deze gebieden plaatsvinden moeten dus niet alleen worden getoetst op hun effecten op beschermde soorten maar ook op de ‘wezenlijke waarden en kenmerken’ die hebben geleid tot bescherming van het gebied. Zonder vergunning mag in een beschermd natuurgebied niets worden gedaan dat schadelijk is voor natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurterrein of dat de ‘wezenlijke kenmerken van het gebied’ aantast. De gedragscode is NIET van toepassing op beschermde natuurgebieden welke vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998.

Voor deze en andere natuurgebieden hebben de beheerders (Op Texel voornamelijk Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer) een eigen gedragscode. Ook Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft haar eigen gedragscode.

grasklokje (tabel1) op tuinwal

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Met deze gedragscode beschrijft de gemeente Texel de voorzorgsmaatregelen die erop gericht zijn de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten die binnen haar gemeentegrenzen voorkomen bij het uitvoeren van werkzaamheden te handhaven dan wel te versterken. Daarmee voldoet de gemeente Texel aan de voorwaarden zoals gesteld in artikel 16c van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten Flora- en faunawet.

De gedragscode heeft betrekking op plannen en projecten die in opdracht van of door de gemeente Texel worden voorbereid en uitgevoerd. De gedragscode betreft:

1. de voorbereiding en uitvoeren van werkzaamheden in het kader van **ruimtelijke ontwikkeling en inrichting**;
2. het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van **bestendig beheer en onderhoud**.

Zorgvuldig handelen

Het volgen van de gedragscode zal met zekerheid leiden tot een zorgvuldige omgang met flora en fauna zoals omschreven in artikel 2, lid 1 en 2 Flora- en faunawet. De gedragslijnen zorgen ervoor dat er geen ‘wezenlijke invloed’² van de werkzaamheden op het lokale voortbestaan van de beschermde soorten uitgaat.

Een gedragscode is echter geen technische handleiding die altijd tot succes leidt. Zorgvuldigheid is het resultaat van de inzet van mensen. De mensen die het werk doen, vooral het buitenwerk, kunnen en moeten de zorg voor de natuur vorm geven. Deze gedragscode kan daarvoor de leidraad zijn, maar kan de individuele verantwoordelijkheid en zorg niet vervangen.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat u nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Hierbij moet met name gelet worden op soorten die geen Tabel 1, 2 of 3 status hebben, maar wel zeldzaam zijn of waarvoor Texel een belangrijk deel van het verspreidingsgebied vormt. Een voorbeeld daarvan is Zwartmoeskervel. Meer dan 90% van deze Nederlandse soort groeit op Texel. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Doel

Het doel van de gedragscode is:

Invulling te geven aan de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van populaties van planten- en diersoorten uit Tabel 2 en 3 van de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet,

Invulling te geven aan het aspect zorgvuldig handelen zoals gehanteerd in de AMvB artikel 75. Dit houdt in dat werkzaamheden geen wezenlijke negatieve invloed hebben op planten- en diersoorten uit Tabel 2 en 3 door:

1. schade aan planten en dieren en hun leefomgeving bij het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud te voorkomen;
2. schade aan planten en dieren en hun leefomgeving bij het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen te voorkomen;
3. tijdswinst en het verkleinen van de administratieve last. Zonder gedragscode zal voor alle terugkerende werkzaamheden zoals het maaien, snoeien, kappen, baggeren, enzovoort, elke keer een aparte ontheffing en vrijstelling moeten worden aangevraagd;

² Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt bedoeld op wezenlijke negatieve invloed op de soort. Of sprake is van wezenlijke negatieve invloed op de soort hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Bij activiteiten waarbij bijvoorbeeld enkele dieren van een soort geschaad dreigen te worden moet worden bekeken welk effect dit heeft op de populatie: de stand van de soort op lokaal, regionaal, landelijk of Europees niveau. Op welk niveau gekeken moet worden hangt weer af van de zeldzaamheid van de soort. Een zeer zeldzame soort zal op lokaal niveau bezien moeten worden en een algemene soort kan op Europees niveau bekeken worden. Daarnaast is het van belang of de populatie een negatief effect zelf teniet kan doen. Bij soorten en soortgroepen zoals, amfibieën, bepaalde planten en insecten die zich niet over grote afstanden, dus waarvan de uitwijkmogelijkheid gering is, is eerder sprake van wezenlijke invloed dan bij soorten die zich over grote afstanden kunnen verplaatsen. Over het algemeen is eerder sprake van wezenlijke invloed op een soort bij zeldzame soorten dan bij algemene soorten

4. de gedragscode bevordert structurele inbedding van soortbescherming in het handelen van de gemeente Texel;
5. het binnen de gemeentegrenzen in overeenstemming brengen van verschillende (beheer)activiteiten en werkzaamheden met de eisen die de Flora- en faunawet op dat gebied stelt.

Reikwijdte van gedragscode

Deze gedragscode is opgesteld voor handelingen en werkzaamheden op het gebied van 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' en 'bestendig beheer en onderhoud'. Voor wat betreft activiteiten in het kader van ruimtelijke ingrepen geldt deze gedragscode voor tabel 2-soorten. Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud geldt deze gedragscode voor tabel 2-soorten, tabel 3-soorten en vogels.

De beschermde flora en fauna die op grond van AMvB artikel 75 worden beschermd is ingedeeld in 3 tabellen (zie 1.2 voor verklaring van de tabellen). In de Checklijst beschermde soorten in de gemeente Texel (zie bijlage 1) is een overzicht gegeven van de Tabel 2 en 3 soorten die tussen 2000 en 2013 op Texel zijn waargenomen en waarop deze gemeentelijke gedragscode van toepassing is.

Leeswijzer

In de hierna volgende paragrafen worden de definities van de in deze gedragscode gebruikte termen en de verantwoordelijkheden tijdens de planvoorbereiding en uitvoering vermeld. Tevens is aangegeven hoe de noodzakelijke informatievoorziening is geregeld en zijn slotbepalingen gedefinieerd.

In hoofdstuk 2 zijn de bepalingen ten aanzien van ruimtelijke ingrepen opgenomen. In hoofdstuk 3 zijn de bepalingen ten aanzien van beheer en onderhoud opgenomen.

Belangrijk onderdeel bij het gebruik en de toepassing van de gedragscode is de Checklijst beschermde soorten in de gemeente Texel (bijlage 1)

Los van deze gedragscode maar essentieel voor de onderbouwing van de gedragscode zijn de volgende instrumentaria: Natuur en landschapsbeleid op Texel (gemeente Texel 2003) en de nog te verschijnen Texelse Rode lijst van Vogels (VWG Texel) Deze instrumenten worden indien nodig bijgesteld en verder ontwikkeld.

1.2 Definities

In de gedragscode worden de volgende termen gehanteerd.

- **Beschermde soorten in Tabel 1 of algemene beschermde soorten**
Soorten waarvoor een algemene vrijstelling (zie Vrijstellingenbesluit artikel 16b, lid1) geldt van een aantal belangrijke verbodsbepalingen voor; (i) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen en bermen en in het kader van natuurbeheer de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw en de bosbouw; bestendig gebruik; de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. (voor soorten zie bijlage)
- **Beschermde soorten in Tabel 2 of overige beschermde soorten**
Beschermde soorten waarvoor geen algemene vrijstelling geldt, maar die niet genoemd zijn in Bijlage I van het Vrijstellingenbesluit noch staan vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een aantal belangrijke verbodsbepalingen voor ingrepen in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ingrepen, mits wordt gewerkt op basis van een door de Minister goedgekeurde gedragscode. (voor soorten zie bijlage)
- **Beschermde soorten in Tabel 3 of strikt beschermde soort**
Soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of in Bijlage I van het Vrijstellingenbesluit; voor deze soorten geldt een vrijstelling van een aantal belangrijke verbodsbepalingen voor ingrepen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, mits wordt gewerkt op basis van een door de Minister goedgekeurde gedragscode. (voor soorten zie bijlage)
- **Broedseizoen**
Voor het broedseizoen kan in het kader van Flora- en faunawet geen standaardperiode worden gehanteerd. Het gaat om de periode dat een vogel bezig is om een nest te bouwen, te broeden en broedzorg geeft, ongeacht de tijd van het jaar. Per vogel is het broedseizoen vaak anders; afhankelijk van de weersomstandigheden kan de Blauwe reiger al beginnen met nestbouw in december en de boomvalk pas in mei. Voor een indicatie van het broedseizoen per vogel wordt verwezen naar de soortspecifieke natuurkalenders.

- **Deskundige**
Een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:
 - op HBO-, dan universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
 - op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
 - als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus; en/of
 - zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierenvereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
 - zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenmonitoring en/of -bescherming.
- **Manager/ projectleider**
Zie opdrachtgever.
- **Initiatiefnemer**
De initiatiefnemer is hoofdvantwoordelijk voor de naleving van deze gedragscode en aansprakelijke partij voor het bevoegd gezag. In overeenstemming met de wet wordt de verantwoordelijkheid voor het toepassen van de wet binnen de gemeente bij de manager/projectleider neergelegd. Een manager/projectleider opereert namens het college als gedelegeerd opdrachtgever (initiatiefnemer).
- **Locatie**
Het gebied waar concrete buiten werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of beheer- en onderhoud worden uitgevoerd.
- **Maatregelen**
Specifieke acties gericht op het zorgvuldig omgaan met flora en fauna; deze maatregelen zijn aanvullend ten opzichte van de werkzaamheden. (mitigerende maatregelen zijn maatregelen om schade te voorkomen dan wel de effecten zoveel mogelijk te verminderen).
- **Opdrachtgever:**
Een persoon (bijvoorbeeld manager/ projectleider, enzovoort) die namens het college of een gemeentelijke dienst als (gedelegeerd) opdrachtgever opereert.
- **Opdrachtnemer**
Persoon of bedrijf dat in opdracht van de gemeente Texel activiteiten uitvoert.
- **Vogels**
De verbodsbepaling van artikel 11 beperken zich bij de vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt (nesten, holen enzovoort), inclusief de functionele omgeving (kwantiteit, kwaliteit, bereikbaar enzovoort) om het broeden succesvol te laten verlopen en slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt (zie definitie broedperiode). De meeste vogels maken elke broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten de bescherming van artikel 11 gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn. Als wordt gewerkt buiten het broedseizoen of maatregelen worden getroffen die moeten voorkomen dat vogels zich gedurende het broedseizoen op de bouwplaats vestigen, is voor deze soorten geen ontheffing nodig.
Slechts een beperkt aantal soorten vogels bewoont het nest permanent of keert jaar in jaar uit terug op hetzelfde nest. Deze permanente verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. Voor de volgende 5 categorieën van nesten zijn de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet ook buiten het broedseizoen van toepassing:
 1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
 2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: lepelaar, gierzwaluw en huismus).
 3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: kerkuil).
 4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
 5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: oeverzwaluw) zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

Deze nesten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Is dat het geval, dan zal voor deze soorten ook een ontheffing aangevraagd moeten worden en valt dit niet onder de reikwijdte van deze gedragscode.

De gedragscode van de gemeente Texel volgt hierbij het vigerende beleid van het Ministerie van Economische Zaken. De in de bijlage 1 van de gedragscode gevoegde indicatieve lijst kan gebruikt worden als hulpmiddel bij het bepalen of ontheffing nodig is of dat maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats te behouden. De functionaliteit kan bijvoorbeeld gewaarborgd worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Ook is in sommige gevallen een omgevingscheck nodig. Door een deskundige moet dan worden vastgesteld of er voldoende gelegenheid voor de betreffende vogelsoort om zelfstandig in omgeving vervangend nest te zoeken/bouwen. Indien dit niet voor handen is, dan dient, voor zover mogelijk, alternatieve nestgelegenheid aangeboden te worden. Indien dat niet mogelijk is, dient ontheffing aangevraagd te worden. Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de gedragscode om gemotiveerd en gedocumenteerd te bepalen onder welke categorieën nest een voorkomende vogelsoort valt.

- **Vrijstellingenbesluit**
Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten van 28 november 2000, gewijzigd bij Algemene Maatregel van Bestuur van 10 september 2004, van kracht geworden op 23 februari 2005.
- **Werkzaamheden beheer en onderhoud**
De werkzaamheden die worden uitgevoerd in het kader bestendig beheer en onderhoud, zoals nader beschreven in hoofdstuk 3.
- **Werkzaamheden ruimtelijke ingrepen**
De werkzaamheden die worden uitgevoerd in het kader van ruimtelijke ingrepen, zoals nader beschreven in hoofdstuk 2.
- **Zorgplicht**
De wettelijke verplichting dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen moet worden. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.□

1.3 Verantwoordelijkheden

1.3.1 De initiatiefnemer is hoofdverantwoordelijk voor de naleving van deze gedragscode en aansprakelijke partij voor het bevoegd gezag. In overeenstemming met de wet wordt de verantwoordelijkheid voor het toepassen van de wet binnen de gemeente bij de manager/projectleider neergelegd.

Een manager/projectleider opereert namens het college als gedelegeerd opdrachtgever (initiatiefnemer). Dit laat onverlet dat de opdrachtnemer een eigen verantwoordelijkheid heeft en door de initiatiefnemer aansprakelijk gesteld kan worden voor eventuele schade die door het niet correct naleven van de gedragscode door opdrachtnemer ontstaat.

1.3.2 De gemeente Texel maakt deze gedragscode actief openbaar, zodat haar eigen personeel, (potentiële) opdrachtnemers, belanghebbenden en belangstellenden tijdig over het bestaan en de inhoud van de gedragscode worden geïnformeerd.

1.3.3 Voor het verkrijgen van oudere inventarisaties en andere soortgegevens maakt de gemeente gebruik van het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>).

1.3.4 Team Beleid is verantwoordelijk voor het monitoren, evalueren en actualiseren van deze gedragscode.

1.3.5 De manager/projectleider maakt deze gedragscode onderdeel van alle opdrachten die in het kader van de hieronder beschreven werkzaamheden worden verstrekt. In bestekken, opdrachtbrieven en contracten wordt expliciet verwezen naar deze gedragscode, die tevens als bijlage bij opdrachtbrieven en contracten wordt opgenomen. De opdrachtnemer bevestigt schriftelijk de werkzaamheden volgens deze gedragscode uit te voeren.

1.3.6 De manager/projectleider is verantwoordelijk voor het inventariseren van het plangebied op beschermde soorten en het juiste gebruik van de genoemde inventarisatiegegevens in de planning en te nemen maatregelen in de besteksvorbereiding van de werkzaamheden.

1.3.7 De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het adequaat uitvoeren van de in deze gedragscode beschreven maatregelen, ook als deze in onderaanneming worden uitgevoerd.

1.3.8 De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het tijdig, correct en volledig informeren en instrueren van de bij de werkzaamheden en maatregelen betrokken personen.

1.3.9 De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het aanwezig zijn van deze gedragscode met bijlagen op de locatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd.

1.3.10 De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het geven van een adequate invulling aan de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, ook in gevallen waarin deze gedragscode niet voorziet.

1.3.11 De opdrachtnemer kan door de manager/projectleider aansprakelijk worden gesteld voor schade, als deze het gevolg is van het niet naleven van deze gedragscode.

1.3.12 Ook bij afwezigheid van schade is de manager/projectleider bevoegd om sancties jegens de opdrachtnemer te treffen, als blijkt dat deze zich niet houdt aan de gedragscode.

1.3.13 De afspraken tussen initiatiefnemer en opdrachtnemer worden vastgelegd in de checklist gedragscode (zie bijlage 1).

1.4 Doorwerking naar derden

Het gebruik van de gedragscode door derden verdient in het algemeen aanbeveling. De gedragscode heeft echter geen verplichtende doorwerking naar derden. De gemeente heeft namelijk niet de bevoegdheid om derden verplichtingen op te leggen die uit de Flora- en faunawet voortvloeien.

Onderscheid kan worden gemaakt naar verschillende categorieën derden:

1. Vergunninghouders en pachters
2. Aannemers

1. Vergunninghouders en pachters

De gedragscode heeft geen doorwerking naar derden, zoals vergunninghouders of pachters. De gemeente heeft niet de bevoegdheid om (mede)gebruikers van terreinen, bijvoorbeeld bij verpachting of recreatief medegebruik, verplichtingen op te leggen die voortvloeien uit de Flora- en faunawet. Die bevoegdheid ontbreekt ook bij vergunningverlening. Gebruikers van gemeenteterreinen of vergunningaanvragers zijn er zelf voor verantwoordelijk dat zij zich aan de wet houden. Dat wil zeggen, zij dienen te handelen conform een goedgekeurde gedragscode of ontheffing aan te vragen bij de Minister van Economische Zaken wanneer beschermde soorten in het geding zijn.

2. Aannemers

In tegenstelling tot de voorgaande categorie werken aannemers in opdracht van de gemeente. Derhalve in een civielrechtelijke relatie. Het waterschap zal zich er in de opdrachtverlening van moeten verzekeren dat aannemers volgens haar eisen, in dit geval volgens de gedragscode, hun werkzaamheden uitvoeren. Overigens zijn aannemers net als andere derden er ondanks het voorgaande zelf voor verantwoordelijk dat zij zich aan de wet houden.

1.5 Informatie aanwezigheid beschermde en bedreigde soorten

1.5.1 De gemeente Texel heeft geen eigen databank op het gebied van flora en fauna. Sinds 2013 maakt zij gebruik van het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>). In dit systeem is overzichtelijk te vinden welke soorten te verwachten zijn in een bepaald gebied. Ook is het goed mogelijk een onderscheid te maken tussen onbeschermde soorten en soorten die onder tabel 2 of 3 van de Flora en Faunawet vallen.

1.5.2 Hoewel er een landelijke rode lijst bestaat met soorten die bedreigd, kwetsbaar of een gevoelige status hebben, verschilt deze status lokaal zeer sterk. Vogelwerkgroep Texel komt met een Texelse Rode Lijst van kwetsbare en bedreigde vogelsoorten. Deze is in de Checklijst Broedvogels opgenomen (zie bijlage 1).

Deze lijst heeft geen officiële status, maar geeft een goede indicatie van de status op Texel.

1.6 Toepassing voorbereiding werkzaamheden

1.6.1 De initiatiefnemer van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en beheer en onderhoud, brengt in kaart of in het plangebied en directe omgeving beschermde soorten uit Tabel 2 of 3, inclusief broedvogels, voorkomen. De gemeente is verantwoordelijk voor een actueel beeld van de (beschermde) natuurwaarden binnen haar grondgebied teneinde hier adequaat rekening mee te kunnen houden. Een dergelijk actueel beeld wordt verkregen door enerzijds raadpleging van bestaande gegevens (quickscan), dan wel aangevuld met een nader veldonderzoek conform de daartoe opgestelde onderzoeksprotocollen. Hiervoor worden de volgende stappen doorlopen:

1. Bepalen van de verwachtingswaarde voor beschermde soorten door het raadplegen van Het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>) en/of het uitvoeren van een aanvullende veldinventarisatie (Natuurtoets), of het uitvoeren van een quickscan.
2. Indien 1 of meer beschermde soorten uit Tabel 2 of 3 inclusief broedvogels mogelijk of waarschijnlijk op een planlocatie voorkomt wordt nader veldonderzoek uitgevoerd conform de onderzoeksprotocollen.

1.6.2 Per locatie wordt een lijst van daar voorkomende beschermde soorten uit Tabel 2 en 3 inclusief broedvogels opgesteld en een kaart waarop de verspreiding van de betreffende soorten zo nauwkeurig mogelijk is weergegeven.

1.6.3 Het detailniveau van de gegevens op de kaart is zodanig dat afzonderlijke groeiplaatsen en /of vaste rust- en verblijfplaatsen in het veld te herkennen zijn.

1.6.4 De gegevens betreffende aanwezige beschermde soorten uit Tabel 2 en 3 (inclusief broedvogels) geven de actuele situatie weer en zijn 3-5 jaar oud. Hierbij is de aanwezige gebiedsdynamiek dan wel de dynamiek van de soort (bijvoorbeeld in relatie met mobiele soorten die frequent van verblijfsplaats wisselen en/of een groot leefgebied kennen) van belang. Een en ander hangt ook samen met de schaal en aard van de voorziene ingreep ter plaatse. Deze nuancering dient door een deskundige - aantoonbaar te worden bepaald.

1.7 Onvoorziene natuurwaarden tijdens werkzaamheden

1.7.1 Wanneer Tabel 2 soorten onverwacht worden aangetroffen en aantasting onvermijdelijk is, zal in nauw overleg met een deskundige, ter plaatse van de betreffende biotoop geen werkzaamheden worden uitgevoerd, zover de werkzaamheden zijn gepland binnen het voortplantingsseizoen van aangetroffen Tabel 2 soorten. Wanneer dit plantetechnisch niet mogelijk is zullen de betreffende Tabel 2 soorten worden verplaatst naar geschikte biotopen in de nabijheid van het werk en die ten minste 5 jaar, onaangetast blijven. De verplaatsing wordt begeleid door een deskundige.

1.7.2 Wanneer Tabel 3 soorten onverwacht worden aangetroffen en aantasting onvermijdelijk is, zal in nauw overleg met een deskundige, een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd worden. De biotoop van de Tabel 3 soort zal tot die tijd worden gemarkeerd zodat deze niet wordt aangetast.

1.8 Informatieverstrekking en terugkoppeling

1.8.1 De manager/projectleider draagt er zorg voor dat de opdrachtnemer tijdig en adequaat is geïnformeerd over de bestaande natuurwaarden, door de lijst en de kaart genoemd in paragraaf 1.6.2. toe te voegen aan opdrachtbrieven en contracten. Markering en aanwijzing in het veld kunnen de kaart vervangen.

1.9 Toezicht en handhaving

1.9.1 Gedurende de uitvoeringsfase wordt in opdracht van de initiatiefnemer, door een deskundige steekproefsgewijs toezicht gehouden op de juiste toepassing van de gedragscode Flora- en faunawet gemeente Texel.

1.9.2 De formeel handhavende instantie is Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). Deze valt onder het Ministerie van Economische Zaken. DE NVWA doet de strafrechtelijke handhaving. Deze kunnen op eigen initiatief en op verzoek handhavend optreden. Daarbij wordt gekeken of de juiste procedure is gevolgd en of de voorschriften en gedragsregels die vermeld zijn in de gedragscode door de initiatiefnemer worden nageleefd. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) kan eveneens op eigen initiatief dan wel op verzoek handhavend optreden. RVO verzorgt de bestuursrechtelijke handhaving.

1.9.3 De initiatiefnemer is te allen tijde eindverantwoordelijk voor het volgen van de voorschriften en gedragsregels van de gedragscode, dus ook voor de kwaliteit van de uitgevoerde veldonderzoeken en voor de gevolgde procedures.

1.10 Slotbepalingen

1.10.1 Voor de zorgvuldige uitvoering van bijzondere voorzieningen wordt door de opdrachtnemer tijdig voorzien in deskundige ecologische begeleiding.

1.10.2 In gevallen waarin deze gedragscode niet voorziet en bij twijfel over de meest adequate uitvoering van maatregelen, wordt in nauw overleg tussen opdrachtgever en opdrachtnemer tijdig advies van een deskundige ingewonnen. Maatregelen worden conform advies deskundige en in de geest van de gedragscode uitgevoerd. Het is van belang dat de genomen maatregelen en de eventuele effecten op beschermde soorten goed gedocumenteerd worden.

1.10.3 In gevallen van calamiteiten wordt een deskundige ingeschakeld. Maatregelen worden conform advies deskundig en in de geest van de gedragscode uitgevoerd. Het is van belang dat de genomen maatregelen en de eventuele effecten op beschermde soorten goed gedocumenteerd worden.

1.10.4 Team Beleid draagt zorg voor tijdige aanpassing van deze gedragscode als de (bekende) verspreiding van nieuwe beschermde soort(groep)en dit noodzakelijk maken.

heideblauwtje (tabel 3)

1.10.5 Team Beleid zorgt voor tijdige actualisering van deze gedragscode, indien wijzigingen in wet- en regelgeving daartoe aanleiding vormen.

1.10.6 Team Beleid evalueert deze gedragscode ten minste iedere 5 jaar op effectiviteit en uitvoerbaarheid en past de gedragscode in samenspraak met het Ministerie van Economische Zaken zo nodig aan. Op basis van de evaluatie en aanpassing stelt het Ministerie van Economische Zaken een nieuw goedkeuringsbesluit op.

1.10.7 Team Gemeentewerken en team Beleid dragen zorg voor archivering van alle documentatie die in het kader van de uitvoering van de gedragscode wordt opgesteld in het zaakstelsel van de gemeente. Deze documenten moeten 2 jaar bewaard blijven.

2 Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting

Algemeen

Ruimtelijke ingrepen zijn werkzaamheden in de openbare ruimte en betreffen plannen of projecten in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. De gedragscode voor ruimtelijke ingrepen is van toepassing op alle soorten, behalve de soorten aangewezen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage I van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten. De gedragscode is eveneens *niet* van toepassing op vogels. Dit betekent dat feitelijk de gedragscode ten aanzien van ruimtelijke ingrepen enkel van toepassing is op Tabel 2 soorten.

2.1 Werkzaamheden ruimtelijke ingrepen

2.1.1 Deze gedragscode heeft betrekking op werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en omvat bouw-, cultuur- en civieltechnische werkzaamheden. Het gaat om werkzaamheden die voortvloeien uit bestemmingsplannen, bouwprojecten, bouw- en sloopplannen, herinrichting van de openbare ruimte, infrastructurele werken en grond- en waterwerken. De werkzaamheden worden uitgevoerd bij de ontwikkeling van projecten in het kader van bouw, wegebouw, ontwikkeling van bedrijventerreinen en groenprojecten.

2.1.2 In beginsel zijn op Texel in het kader van deze gedragscode werkzaamheden in relatie tot de volgende elementen van belang:

- Standplaatsen van de binnen gemeente Texel aangetroffen beschermde plantensoorten vermeld op Tabel 2.
- Groeiplaatsen van beschermde plantensoorten vermeld op Tabel 3 bestaan enkel uit de groeiplaatsen van Groenknolorchis.
- Bomen met holen, spleten of rottingsgaten (uilen, spechten, vleermuizen).
- Trekroutes, vaste verblijfplaatsen en foerageergebied van vleermuizen.
- Gebieden/weilanden met Noordse woelmuis.
- Gebieden/wateren met waterspitsmuis of gewone zeehond.
- Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
- Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: kerkuil).
- Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
- Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: oeverzwaluw) zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Voor deze zogenaamde categorie 5-soorten geldt dat deze nesten wel jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Is dat het geval, dan zal voor die soorten een ontheffing aangevraagd moeten worden en valt dit niet onder de reikwijdte van deze gedragscode.
- Gebieden/bouwgrond/weilanden/daken/gebouwen met in gebruik zijnde nesten van broedvogels.
- Overige in gebruik zijnde nesten van broedvogels.
- Roestbomen en andere vaste verblijfplaatsen van uilen.
- Voortplanting-, overwinterings-, rust- en verblijfplaatsen van heikikker, rugstreeppad en poelkikker.
- Voortplanting- en verblijfplaatsen van heideblauwtje.

De gedragscode van de gemeente Texel volgt hierbij het vigerende beleid van het Ministerie van Economische Zaken.

Uit jurisprudentie van begin 2013 blijkt dat als nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet volledig ontzien kunnen worden (van toepassing op tabel 3-soorten en jaarrond beschermde vogels bij activiteiten in het kader van ruimtelijke ingrepen), is er *altijd* een ontheffing nodig. Voor bestendig beheer en onderhoud geldt deze gedragscode als vrijstelling.

De in de bijlage 1 van de gedragscode gevoegde indicatieve lijst kan gebruikt worden als hulpmiddel bij het bepalen of maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats te behouden. De functionaliteit kan bijvoorbeeld gewaarborgd worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Ook is in sommige gevallen een omgevingscheck nodig. Door een deskundige moet dan worden vastgesteld of er voldoende gelegenheid voor de betreffende vogelsoort om zelfstandig in omgeving vervangend nest te zoeken/bouwen. Indien dit niet voor handen is, dan dient, voor zover mogelijk, alternatieve nestgelegenheid aangeboden te worden. Zelfs als alternatieve nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen worden geboden die functioneren voor met de werkzaamheden wordt begonnen, is ontheffing nodig. Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker van de gedragscode om gemotiveerd en gedocumenteerd te bepalen onder welke categorieën nest een voorkomende vogelsoort valt.

2.1.3 Bij de uitvoering van de werkzaamheden met betrekking tot ruimtelijke ingrepen wordt in beginsel rekening gehouden met de meest kwetsbare periode voor de betreffende planten- en diersoorten. In de kalender van werkzaamheden is dat in **ROOD** per activiteit weergegeven.

Op locaties met Tabel 2 en 3 soorten (inclusief broedvogels) wordt gewerkt in veilige perioden zoals met **GROEN** aangegeven in de kalender van werkzaamheden. In deze periode kan zonder voorwaarden worden gewerkt, mits de algemene zorgplicht wordt gehanteerd.

Onder de voorwaarden kan op locaties met Tabel 2 en 3 soorten (inclusief broedvogels) buiten de veilige periode worden gewerkt. In de kalender van werkzaamheden is met **GEEL** aangegeven wanneer ‘werken onder voorwaarden’ wordt uitgevoerd.

Bepaalde werkzaamheden worden op locaties met Tabel 2 en 3 soorten (inclusief broedvogels) niet in de kwetsbare periode uitgevoerd. In de kalender is dit met **ROOD** aangegeven.

2.2 Maatregelen bij de voorbereiding van plannen en projecten

Toelichting:

Het onderstaande stappenplan is bedoeld om al bij een planinitiatief een inschatting te maken van de benodigde onderzoeksinspanning. Er kan tijdig rekening gehouden worden met het inplannen van veldonderzoek en bij de uitvoering van werkzaamheden noodzakelijke maatregelen dan wel gestart worden met de ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet.

2.2.1 Voor elk plan of project wordt met betrekking tot het plangebied het onderstaande stappenplan doorlopen om vast te stellen of en met welke beschermde soorten bij uitvoering rekening moet worden gehouden. Bij stap 1 wordt vastgesteld of de te verwachten soorten concreet voorkomen in het plangebied of directe omgeving. Stap 1 is mede gebaseerd op actuele gegevens het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>In cache - Vergelijkbaar). Indien geen actuele gegevens beschikbaar zijn worden deze middels een veldonderzoek (Natuurtoets/Quickscan) verzameld. Als nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet volledig ontzien kunnen worden, is er *altijd* een ontheffing nodig. Zelfs als alternatieve nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen worden geboden die functioneren voor met de werkzaamheden wordt begonnen, is ontheffing nodig

Stap 1

Bepalen van de verwachtingswaarden en inventarisatie

Voor in Texel te verwachten beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet wordt het Natuurloket geraadpleegd en een Natuurtoets uitgevoerd.

Stap 2

Bepalen van effecten

Indien een ingreep effecten kan hebben op Tabel 2 en/of Tabel 3 soorten (zie checklijst bijlage 1) wordt vastgesteld of de ingreep leidt tot overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Stap 3

Alternatieven onderzoek

Zijn er alternatieven (voorkomen, mitigeren, compenseren) voorhanden om de overtreding te niet te doen, zo niet, zie stap 4a of 4b. Bij Tabel 3 soorten en vogels dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd.

Stap 4a

Toepassing gedragscode

Bij te verwachten schade aan Tabel 2 soorten wordt gewerkt conform de maatregelen zoals vermeld in de gedragscode.

Stap 4b

Aanvraag ontheffing

Bij te verwachten schade aan Tabel 3 soorten en vogels wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.

2.2.2 Indien blijkt (stap 2) dat de werkzaamheden negatieve effecten hebben op het voortbestaan van Texelse Tabel 2 en Tabel 3 soorten (zie checklijst bijlage 1) bijvoorbeeld door het vernietigen, verkleinen of isoleren van leefgebieden, wordt in stap 3 vastgesteld of: er voor het plan of project met inbegrip van de locatie geen alternatief voorhanden is (voorkomen); er alternatieven zijn voor de wijze van uitvoering van de ingreep dan wel de periode waarin de uitvoering is gepland dan wel aanvullende maatregelen mogelijk zijn om de schade te beperken (mitigeren); er mogelijkheden zijn om het verloren leefgebied te vervangen (compenseren).

2.2.3 Indien een plan of project negatieve effecten kan hebben op Tabel 2 soorten (stap 4) en er niet volgens de gedragscode gewerkt kan worden, er geen alternatieven zijn en schade onvoldoende kan worden gemitigeerd is compensatie van toepassing en wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.

2.2.4 Indien een plan of project negatieve effecten kan hebben op Tabel 3 soorten, inclusief broedvogels met een vaste rust- en verblijfplaats, (stap 4) is mitigatie /compensatie van toepassing en wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.

2.2.5 Indien een plangebied Tabel 2 en/of Tabel 3 soorten zijn vastgesteld worden werkzaamheden voor realisering van het project uitgevoerd met de in de kalender (schema's) van werkzaamheden genoemde maatregelen.

2.3 Standaardmaatregelen voor het vermijden en verminderen van schade aan natuurwaarden

Toelichting:

Het doel van deze maatregelen is het verstoren en doden van individuele planten en dieren te voorkomen. Opgemerkt wordt dat de gedragscode niet van toepassing is op Tabel 3 soorten, zo zal in geval van effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen altijd een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn. Er wordt gewerkt in veilige perioden zoals aangegeven in de verschillende kalenders (schema's) voor werkzaamheden bij ruimtelijke ingrepen (zie paragraaf 2.3.1 tot en met 2.3.7).

2.3.1 Slopen / renoveren / verbouwen bouwwerken met muurplanten

Bij renovatie-, verbouwings- en sloopwerkzaamheden dient rekening te worden gehouden met beschermde muurplanten. Hoewel er op dit op Texel momenteel geen sprake is van dergelijke muren wordt dit onderdeel voor toekomstige gevallen toch benoemd. Voor het werken aan (basalt enzovoort) waterkeringen geldt de algemene zorgplicht. Voor beschermde muurplanten geldt voor het gehele jaar: Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden.

Voorwaarden:

Muurplanten zijn over het algemeen moeilijk te verplaatsen. De groeiomstandigheden worden waar mogelijk en volgens het advies van een deskundige teruggebracht. Indien mogelijk worden oude begroeide stukken muur opnieuw hergebruikt onder dezelfde omstandigheden. Grote oppervlakten worden bij voorkeur gefaseerd behandeld.

Als goede maatregelen worden getroffen om uitdroging, beschadiging, enzovoort te voorkomen dan kunnen in principe de werkzaamheden jaarrond plaatsvinden en bij voorkeur in de periode tussen 1 november en 1 april. De precieze periode verschilt per soort. Op Texel komt de tongvaren voor (zie bijlage 1).

2.3.2 Slopen / renoveren / verbouwen bouwwerken met vleermuizen en/of vogels

Bij renovatie-, verbouwings- en sloopwerkzaamheden en het verwijderen van groen direct tegen de bebouwing (bijvoorbeeld klimop enzovoort) dient rekening te worden gehouden met aanwezigheid van vleermuizen en/of vogels. Bij negatieve effecten op verblijfplaatsen met vleermuizen is ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Voordat renovatie-, verbouwings- en sloopwerkzaamheden kunnen plaatsvinden wordt door een deskundige vastgesteld of vleermuizen en/of vogels de bouwwerken als verblijfplaats gebruiken, en zo ja wat het feitelijke gebruik van een bouwwerk door vleermuizen is (winterverblijf, kraamverblijf, paarverblijf).

Indien verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.

Indien nesten van vogels aanwezig zijn die jaarrond zijn beschermd, wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Vleermuizen zomerverblijf												
Vleermuizen winterverblijf												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden en/of mitigerende maatregelen waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd die bij een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 van de Flora- en faunawet ingediend zouden kunnen worden.

Vleermuizen zomerverblijven: er wordt gewerkt buiten de kraamperiode.

- Voor de meeste soorten loopt de kraamperiode van 1 juni tot 15 juli. Let op dat de kraamperiode voor de meervleermuis slechts tot 1 juli loopt en die van gewone dwergvleermuis op 15 mei begint.
- **Vleermuizen winterverblijven:** er wordt gewerkt buiten de periode van overwintering, werkzaamheden worden uitgevoerd indien de dieren afwezig zijn. De precieze periode verschilt per soort.
- **Broedvogels:** werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd indien er geen in gebruik zijnde nesten zijn. Indien nesten van vogels aanwezig zijn die jaarrond zijn beschermd, wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd. De precieze broedperiode verschilt per soort. Bij het verwijderen van groen direct tegen de bebouwing dient inzichtelijk worden gemaakt in hoeverre dit groen in gebruik is als (winter)schuilplaats voor huismus (verblijfsplaatsen jaarrond beschermd). Indien dit het geval is, dient onderzocht te worden of er voldoende alternatieven voor handen zijn voordat het groen wordt verwijderd. Zo nodig worden actief alternatieven aangeboden / wordt ontheffing ex artikel 75 van de Flora en faunawet aangevraagd (indien er onvoldoende aanbod aan (winter)schuilplaatsen gegarandeerd kan worden).

2.3.3 Dempden / verbreden / baggeren in het kader van achterstallig onderhoud waterlichamen

Bij dempen, verbreden van wateren of baggeren in het kader van achterstallig onderhoud dient rekening te worden gehouden met beschermde planten, zoogdieren, vissen (op Texel zijn geen beschermde zoetwatervissen bekend, echter geldt wel de zorgplicht voor de Tabel 1 soorten), amfibieën, broedvogels en insecten. Indien bij het dempen, verbreden of baggeren, leefgebieden, overwinteringplaatsen en/of voortplantingsplekken van Tabel 3 soorten (waterspitsmuis, Noordse woelmuis, poelkikker, heikikker, rugstreeppad) worden vernield of verstoord, is ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Voordat werkzaamheden kunnen plaatsvinden wordt door een deskundige vastgesteld of:

- beschermde planten aanwezig zijn;
- in gebruik zijnde nesten van vogels aanwezig zijn;

- plaatselijke bomen dienen te worden gekapt, waarbij de vogels met een jaarrond beschermd verblijf relevant zijn;
- het waterlichaam en bijbehorende oevervegetatie deel uitmaakt van een belangrijke vliegroute van vleermuizen;
- plaatsen bekend staan als overwinteringplekken en/of voortplantingsgebied voor heikikker;
- het onderdeel is van het leefgebied van de rugstreeppad;
- de gevlekte Witsnuitlibel voorkomt: delen van de watergang waar deze voorkomt, ongemoeid laten;
- onderdeel is van het leefgebied van de Noordse woelmuis of waterspitsmuis.

Algemeen

Het gedeeltelijk dempen, vergraven of baggeren van sloten of watergangen wordt uitgevoerd in de richting van sloten die gehandhaafd blijven, zodanig dat vissen daar naar toe uit kunnen wijken.

Als het gehele water wordt gedempt wordt de waterstand verlaagd tot ongeveer 15 centimeter. De in de sloot (water en bagger) aanwezige vissen en amfibieën worden door een deskundige weggevangen en verplaatst naar een geschikt water in de nabije omgeving. De sloot wordt zo snel mogelijk na het wegvangen gedempt.

- Werkzaamheden worden pas uitgevoerd op het moment dat vogels, vleermuizen geen gebruik maken van de begroeiing (mitigeren).
- Indien het waterlichaam en/of oeverbegroeiing deel uit maakt van een belangrijke vliegroute van vleermuizen wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.
- Beschermde planten worden in het groeiseizoen en na de zaadzetting overgezet naar vergelijkbare groeiomstandigheden in nieuw gegraven wateren (voor zover aanwezig).
- Bij het voorkomen van vogels met een jaarrond beschermd verblijf, dient een ontheffing ex artikel 75 Flora en faunawet te worden aangevraagd.
- Voor het verplaatsen van Tabel 3 soorten wordt ontheffing aangevraagd van artikel 9 en 13 van de Flora- en faunawet.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Broedvogels												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Beschermde planten worden in het groeiseizoen en na de zaadzetting in nieuw gegraven wateren (voor zover aanwezig) overgezet. Beschermde planten die na de zaadzetting niet meer zichtbaar zijn worden van tevoren gemarkeerd.
- **Broedvogels:** Er wordt gewerkt in de periode van 1 september tot 1 maart, eventueel aangetroffen en in gebruik zijnde nesten met broedsel worden ontzien en in overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Vleermuizen:** Werkzaamheden worden pas uitgevoerd op het moment dat vleermuizen geen gebruik maken van de begroeiing (foerageren, migratie).
- **Overige zoogdieren** (Noordse woelmuis en waterspitsmuis): Geen werkzaamheden in het voortplantingsseizoen van 1 maart tot 1 oktober. Indien de plek onderdeel is van een overwinteringsplaats wordt in overleg met een deskundige bepaald of en hoe de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Als compensatie van deze soorten van toepassing is dient ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

- **Amfibieën:** Geen werkzaamheden in het voortplantingsseizoen van 1 maart tot 1 september. Indien de plek onderdeel is van een overwinteringsplaats wordt in overleg met een deskundige bepaald of en hoe de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.
- **Vissen:** Op Texel komen geen Tabel 1,2 of 3 soorten voor, Algemene zorgplicht is wel van toepassing. Voor werkvolgorde, zie Algemeen.
- **Insecten (Heideblauwtje):** Indien het incidentele geval zich voordoet dat de oeverbegroeiing deel uit maakt van het leefgebied (voortplantingsgebied, ei-afzet, winterverblijf) van het Heideblauwtje wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd. Gedurende de vliegperiode 1 juni tot 1 oktober geen werkzaamheden uitvoeren.

2.3.4 Verwijderen opgaande begroeiing, struweel, bosplantsoen, bomen en/of laanbeplanting

Bij verwijderen van opgaande begroeiing dient rekening te worden gehouden met beschermde planten, zoogdieren, amfibieën en broedvogels. Bij negatieve effecten op Tabel 3 soorten en horsten van roofvogels of andere vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen is ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Voordat werkzaamheden kunnen plaatsvinden wordt door een deskundige vastgesteld of:

- beschermde planten aanwezig zijn;
- in gebruik zijnde nesten van vogels aanwezig zijn;
- of bomen met vaste verblijfplaatsen van vogels (kolonie, horsten van roofvogels, spechten) aanwezig zijn;
- of verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen aanwezig zijn, en zo ja wat het feitelijk gebruik van een boom door vleermuizen is (winterverblijf, kraamverblijf, paarverblijf);
- of de begroeiing deel uitmaakt van een belangrijke vliegroute van vleermuizen.

Werkzaamheden worden pas uitgevoerd op het moment dat vogels en/of vleermuizen geen gebruik maken van de begroeiing (mitigeren).

Bomen met horsten, hollen van spechten, verblijfplaatsen van vleermuizen worden gespaard en in overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het object gewerkt kan worden.

Indien horsten, hollen van spechten en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, en/of de begroeiing maakt deel uit van een belangrijke vliegroute van vleermuizen en als vernieling, beschadiging en/of verontrusting onvermijdelijk zijn, wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd. Bij het verwijderen van grote oppervlakten aaneengesloten en dichte vegetatie wordt zodanig vanuit 1 zijde gewerkt dat dieren kunnen ontsnappen.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen zomerverblijf												
Vleermuizen winterverblijf												
Amfibieën												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Bij werkzaamheden in het groeiseizoen en na de zaadsetting worden beschermde planten uitgestoken en op geschikte groeiplaatsen in de nabije omgeving overgezet. Orchideeën en planten die specifieke groeiplaatsomstandigheden kennen (rondom het wortelsysteem is een mycorrhiza-systeem aanwezig dat zich verder uitstrekt dan het wortelstelsel), wordt ook grondtransplantatie uitgevoerd. Hierbij wordt de plant samen met een flinke hoeveelheid grond zorgvuldig verplant. De groeiplaatsomstandigheden van de nieuwe standplaats moet voldoen aan de juiste condities, zoals bijvoorbeeld de juiste grondwatercondities.

De gehanteerde werkwijze is afhankelijk van de aanwezige soorten en de grootte van de populatie en wordt in het kader van deze gedragscode - aantoonbaar - bepaald door een deskundige.

Beschermde planten die na de zaadzetting niet meer zichtbaar zijn worden van tevoren gemarkeerd. De precieze periode verschilt per soort.

- **Vleermuizen zomerverblijven:** Er wordt gewerkt buiten de kraamperiode, een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet dient aanwezig te zijn. Werkzaamheden worden uitgevoerd indien de dieren afwezig zijn: de precieze periode verschilt per soort.
- **Vleermuizen winterverblijven:** Er wordt gewerkt buiten de periode van overwintering, een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet dient aanwezig te zijn. Werkzaamheden worden uitgevoerd indien de dieren afwezig zijn: de precieze periode verschilt per soort.
- **Amfibieën:** Bepanting op verblijfplaatsen van heikikker of rugstreeppad wordt voor het verwijderen gecontroleerd op aanwezige dieren, eventueel aangetroffen individuen worden verplaatst naar geschikt biotoop in de omgeving.
Een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet dient aanwezig te zijn. Indien de plek onderdeel is van een overwinteringsplaats wordt in overleg met een deskundige bepaald of en hoe de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet dient aanwezig te zijn. De precieze periode verschilt per soort.
- **Broedvogels:** Er wordt gewerkt buiten het broedseizoen, buiten deze periode worden eventueel aangetroffen in gebruik zijnde nesten met broedsel ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden. Bij het kappen en vervangen van struweel en dergelijke wordt inzichtelijk gemaakt of dit in gebruik is als (winter)schuilplaats voor de huismus (verblijfsplaatsen jaarrond beschermd). Indien dit het geval is, wordt onderzocht of er voldoende alternatieven zijn. Zo nodig worden actief alternatieven aangeboden / wordt ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.
Spechtenverblijven zijn slechts gedurende het voortplantingsseizoen (indien als zodanig in functie) te bestempelen als vaste rust- en verblijfplaats. Zij genieten geen jaarronde bescherming en er hoeft dus geen ontheffing ex artikel 75 van de Flora en faunawet te worden aangevraagd. Het sparen van dit soort verblijven verdient de aanbeveling, omdat ook andere soorten hiervan gebruik maken.

2.3.5 Grondwerken (bouwrijp maken, afgraven, ophogen, in depot zetten)

Bij grondwerken dient rekening te worden gehouden met heikikker, rugstreeppad, broedvogels, broedkolonies en andere vaste nestplaatsen van vogels zoals ijsvogel en oeverzwaluw. Bij negatieve effecten op heikikker en rugstreeppad en voor verplaatsen is ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

- Een deskundige onderzoekt of er beschermde planten aanwezig zijn.
- Grondwerkzaamheden vinden in principe plaats buiten het broedseizoen. Vinden grondwerkzaamheden wel plaats in het broedseizoen dan wordt door een deskundige vastgesteld of er broedvogels, broedkolonies en andere vaste nestplaatsen van vogels zoals ijsvogel en oeverzwaluw aanwezig zijn. Indien broeden wordt vastgesteld dan worden de werkzaamheden pas gestart nadat het broedsel is uitgevlogen. Indien nesten van vogels aanwezig zijn die jaarrond zijn beschermd, wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.
Voor het verwijderen, beschadigen en/of verontrusten van nesten tijdens het broeden van vogels wordt geen ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet verleend.
- Bij grondwerkzaamheden wordt het ontstaan van steilranden, die geschikt kunnen zijn als nestgelegenheid voor ijsvogel en oeverzwaluw, vermeden indien de werkzaamheden (deels) in de zomer worden uitgevoerd. Indien de verblijfsplaatsen van soorten als ijsvogel en oeverzwaluw buiten het broedseizoen worden verwijderd geldt er geen ontheffingsplicht en is alleen zorgplicht van toepassing.
- Bij grondwerkzaamheden wordt het ontstaan van ondiepe plassen, die geschikt kunnen zijn als voortplantingsplek voor rugstreeppad, vermeden indien de werkzaamheden (deels) in de zomer worden uitgevoerd.
- Indien grondwerkzaamheden zijn gepland in een terrein met ondiepe plassen, wordt de grond voor eind februari geëgaliseerd. Dit om eventuele aanwezigheid van ei-afzetplaatsen van rugstreeppad in periode dat de werkzaamheden worden uitgevoerd te voorkomen.
- Indien tijdens de grondwerkzaamheden toch de heikikker of rugstreeppad worden aangetroffen wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Broedvogels												
Amfibieën												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Bij werkzaamheden in het groeiseizoen en na de zaadsetting worden beschermde planten uitgestoken en op geschikte groeiplaatsen in de nabije omgeving overgezet. Orchideeën en planten die specifieke groeiplaatsomstandigheden kennen (rondom het wortelsysteem is een mycorrhiza-systeem aanwezig dat zich verder uitstrekt dan het wortelstelsel), wordt ook grondtransplantatie uitgevoerd. Hierbij wordt de plant samen met een flinke hoeveelheid grond zorgvuldig verplant. De groeiplaatsomstandigheden van de nieuwe standplaats moet voldoen aan de juiste condities, zoals bijvoorbeeld de juiste grondwatercondities. De gehanteerde werkwijze is afhankelijk van de aanwezige soorten en de grootte van de populatie en wordt in het kader van deze gedragscode - aantoonbaar - bepaald door een deskundige. Beschermde planten die na de zaadsetting niet meer zichtbaar zijn worden van tevoren gemarkeerd. De precieze periode verschilt per soort.
- **Broedvogels:** Bij werkzaamheden in het broedseizoen worden voorafgaande aan dit seizoen maatregelen genomen om nestelen te voorkomen. De precieze periode verschilt per soort. Eventueel aangetroffen en in gebruik zijnde nesten/holen met broedsel worden ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën (rugstreeppad en heikikker):** Bij werkzaamheden in het voortplantingsseizoen (voor heikikker eind februari - augustus en voor rugstreeppad eind april - augustus) worden, waar mogelijk, voorafgaande aan dit seizoen maatregelen genomen om het ontstaan van plasvorming of andere ondiepe wateren te voorkomen of worden om het werkgebied schermen geplaatst om het ontoegankelijk te maken voor de soorten opdat de dieren er niet kunnen komen / er geen gebruik van kunnen maken tijdens het voortplantingsseizoen. Deze actie kan ontheffingsplichtig zijn indien bijvoorbeeld een actueel leefgebied in het geding is, dan wel als er geen alternatieven zijn in de directe omgeving, dan wel door de barrièrewerking van schermen die migrerende dieren verhinderen (andere) belangrijke biotopen te bereiken (waarbij het plangebied als migratiezone dienst doet). Van belang is te weten waar zich de verschillende belangrijke (veelal ruimtelijk gescheiden) onderdelen van een leefgebied zich bevinden. Indien tijdens de grondwerkzaamheden de soorten toch wordt aangetroffen wordt een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd.

Plaatsen van verlichting

Bij het plaatsen van straat- en gevelverlichting wordt rekening gehouden met verblijfplaatsen van vleermuizen. Het licht is naar beneden gericht en directe verlichting van in- en uitvliegopeningen wordt vermeden. Bij het plaatsen van gevel- en straatverlichting dient rekening gehouden te worden met foeragerende vleermuizen. Dit betekent dat verlichting niet direct of indirect uitstraalt naar groenstructuren en boomkronen.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Vleermuizen zomerverblijf												
Vleermuizen winterverblijf												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Vleermuizen zomerverblijven:** Er wordt gewerkt buiten de kraamperiode, werkzaamheden worden uitgevoerd indien de dieren afwezig zijn: de precieze periode verschilt per soort.
- **Vleermuizen winterverblijven:** Er wordt gewerkt buiten de periode van overwintering, werkzaamheden worden uitgevoerd indien de dieren afwezig zijn: de precieze periode verschilt per soort.
- **Broedvogels:** Bij het plaatsen van nieuwe verlichting bij belangrijke broedconcentraties van bijvoorbeeld weidevogels, dient gekeken te worden naar kleur en plaats van de verlichting. Er is bij het plaatsen echter geen ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig.

2.3.7 Braakliggende terreinen en gronden

Op braakliggende terreinen kunnen zich zeldzame of beschermde soorten vestigen. Ook als het terrein maar kort bestaat kan het als biotoop waardevol zijn en kan het gunstig zijn voor de populaties beschermde soorten. Het gaat daarbij om terreinen die een andere bestemming hebben dan natuur, maar die tijdelijk geschikt zijn voor natuur, zoals opgespoten terreinen voor aanleg van woningen, wegen of bedrijventerreinen en uit gebruik geraakte industrieterreinen. De beschermde status van de gevestigde soorten kan voor planvorming consequenties hebben.

Het is dus raadzaam deze braakliggende terreinen regelmatig te inventariseren op beschermde soorten.

3. Bestendig beheer en onderhoud

Algemeen

Werkzaamheden gericht op voortzetting van het huidige beheer. Dit betreffen werkzaamheden gericht op de voortzetting van een cyclisch beheerregime (regelmatig terugkerende werkzaamheden).

De gedragslijnen voor beheer en onderhoud zijn van toepassing op Tabel 2 en Tabel 3 soorten inclusief vogels. Werkzaamheden zijn het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de activiteit.

Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, zijn de werkzaamheden in bepaalde perioden niet of onder voorwaarde toegestaan.

3.1 Standaardmaatregelen ter voorkomen van schade aan natuurwaarden

Toelichting:

Uitgangspunt van de maatregelen is voortzetting van het huidige beheer. Dit beheer en de aanwezige natuurwaarden zijn in de regel op elkaar afgestemd. Het doel van deze maatregelen is te garanderen dat de strikt(er) beschermde soorten geen onnodige schade ondervinden. Daarom wordt bij uitvoering van werkzaamheden rekening gehouden met kwetsbare locaties. Op deze locaties worden werkzaamheden in kwetsbare perioden in principe vermeden. Er wordt gewerkt in veilige perioden zoals aangegeven in de verschillende kalenders (schema's) voor werkzaamheden bestendig beheer en onderhoud (zie paragraaf 3.1.1 tot en met 3.1.13). Als dat niet kan, worden aanvullende maatregelen genomen.

Opgemerkt wordt dat de gedragscode niet van toepassing is indien het beheer ingrijpend gewijzigd wordt. Zo is bij kaalkap van bosplantsoen of omvorming van hooiland, of kruidenrijk grasland door afgraven geen sprake van bestendig beheer. In dergelijke gevallen kan een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Planning van de werkzaamheden

Bij de uitvoering van het beheer en onderhoud wordt in beginsel rekening gehouden met de meest kwetsbare periode voor de betreffende planten- en diersoorten. Voor aanvang van elk plan of project worden locaties met Tabel 2 en 3 soorten in kaart gebracht. Dit is gebaseerd op actuele gegevens van Het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>) Indien geen actuele gegevens beschikbaar zijn worden deze middels een veldonderzoek verzameld.

Op locaties met Tabel 2 en 3 soorten (inclusief broedvogels) wordt gewerkt in veilige perioden zoals met **GROEN** aangegeven in de kalender van werkzaamheden. In deze periode kan zonder voorwaarden worden gewerkt, mits de algemene zorgplicht wordt gehanteerd.

Onder de hieronder genoemde voorwaarden kan op locaties met Tabel 2 en 3 soorten (inclusief broedvogels) buiten de veilige periode worden gewerkt. In de kalender van werkzaamheden is met **GEEL** aangegeven wanneer 'werken onder voorwaarden' wordt uitgevoerd.

Bepaalde werkzaamheden worden op locaties met Tabel 2 en 3 soorten (inclusief broedvogels) niet in de kwetsbare periode uitgevoerd. In de kalender van werkzaamheden is dit met **ROOD** aangegeven.

3.1.1 Plaatsen vervangen hekken, rasters

Het betreft beheer met een beperkte betekenis voor beschermde planten en dieren. Indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn het gehele jaar door werkzaamheden mogelijk zonder maatregelen. Indien beschermde planten, zoogdieren, broedvogels of amfibieën aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, zijn de werkzaamheden onder voorwaarde (**geel**) toegestaan. Indien door het plaatsen van hekken of raster ongewenste barrièrewerking tussen leefgebieden van beschermde Tabel 3 soorten (Noordse woelmuis, waterspitsmuis, rugstreeppad) optreedt en mitigatie niet mogelijk is, dan dient een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Bij werkzaamheden in het groeiseizoen worden beschermde planten gemarkeerd. Mocht beschadiging van de groeiplaats onvermijdelijk zijn dan wordt in overleg met een deskundige en na de zaadzetting de beschermde planten uitgestoken en op geschikte groeiplaatsen in de nabije omgeving overgezet. Orchideeën en planten die specifieke groeiplaatsomstandigheden kennen (rondom het wortelsysteem is een mycorrhiza-systeem aanwezig dat zich verder uitstrekt dan het wortelstelsel), wordt ook grondtransplantatie uitgevoerd. Hierbij wordt de plant samen met een flinke hoeveelheid grond zorgvuldig verplant. De groeiplaatsomstandigheden van de nieuwe standplaats moet voldoen aan de juiste condities, zoals bijvoorbeeld de juiste grondwatercondities. De gehanteerde werkwijze is afhankelijk van de aanwezige soorten en de grootte van de populatie en wordt in het kader van deze gedragscode - aantoonbaar - bepaald door een deskundige. Beschermde planten die na de zaadzetting niet meer zichtbaar zijn worden van tevoren gemarkeerd. De precieze periode verschilt per soort.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Bij de plaats van hekken en rasters die niet passeerbaar zijn voor dieren wordt rekening gehouden met verblijfplaatsen van zoogdieren als Noordse woelmuis en waterspitsmuis, werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zolang er geen sprake is van ongewenste toenemende barrièrewerking voor de dieren. De ongewenstheid wordt bepaald door een deskundige.
- **Broedvogels:** Bij werkzaamheden in het broedseizoen nabij bosplantsoen of opgaande begroeiing wordt rekening gehouden met broedvogels. In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden op kaart aangegeven en bij werkzaamheden ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën:** Bij de plaats van hekken en rasters die niet passeerbaar zijn wordt rekening gehouden met de voortplantingsplaatsen, zomer- en winterverblijven van amfibieën. De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zolang er geen sprake is van ongewenste toenemende barrièrewerking voor amfibieën. De ongewenstheid wordt bepaald door een deskundige.
- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3.1.2 Snoeien, kappen en vervangen van alleenstaande bomen / laanbeplanting

(voor bomen in beplanting zie bosplantsoen en bos)

Werkzaamheden zijn het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de maaiactiviteit. Indien broedvogels en/of vleermuizen aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, zijn werkzaamheden in de kwetsbare periode niet (rood) of onder voorwaarde (geel) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Bij werkzaamheden in het groeiseizoen worden beschermde planten gemarkeerd. Mocht beschadiging van de groeiplaats onvermijdelijk zijn dan wordt in overleg met een deskundige en na de zaadzetting de beschermde planten uitgestoken en op geschikte groeiplaatsen in de nabije omgeving overgezet. Orchideeën en planten die specifieke groeiplaatsomstandigheden kennen (rondom het wortelsysteem is een mycorrhiza-systeem aanwezig dat zich verder uitstrekt dan het wortelstelsel), wordt ook grondtransplantatie uitgevoerd. Hierbij wordt de plant samen met een flinke hoeveelheid grond zorgvuldig verplant. De groeiplaatsomstandigheden van de nieuwe standplaats moet voldoen aan de juiste condities, zoals bijvoorbeeld de juiste grondwatercondities. De gehanteerde werkwijze is afhankelijk van de aanwezige soorten en de grootte van de populatie en wordt in het kader van deze gedragscode - aantoonbaar - bepaald door een deskundige. Beschermde planten die na de zaadzetting niet meer zichtbaar zijn worden van tevoren gemarkeerd. De precieze periode verschilt per soort.
- **Vleermuizen:** Bomen met holten, spleten of rottingsgaten geschikt voor vleermuizen worden op kaart aangegeven en bij werkzaamheden ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er de boom gewerkt kan worden, de velrichting is altijd van kolonieboom afgekeerd. Laanbomen met een functie als vliegroute voor vleermuizen worden gefaseerd gedund in de winterperiode (oktober-februari). In overleg met een deskundige wordt overlegd of herplant noodzakelijk is. Indien door de dunning het functioneren van de vliegroute wordt aangetast dan is ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk.
- **Overige zoogdieren:** Bij het vellen en verwijderen van materiaal worden oeverstroken langs water met waterspitsmuis en Noordse woelmuis ontzien.
- **Broedvogels:** Bomen met in gebruik zijnde nesten / holen van broedvogels worden ontzien, bomen met bewoonde of bewoonbare horsten van roofvogels worden ontzien. Let op vroeg broedende soorten zoals blauwe reiger.
- **Amfibieën:** Bij het vellen en verwijderen van materiaal worden voortplantingswateren en hun oeverstroken ontzien.
- **Vissen:** Niet van Toepassing.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3.1.3 Snoeien, dunnen van hakhout, struweel, bosplantsoen en bos

Werkzaamheden zijn het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de activiteit. Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, zijn werkzaamheden in de kwetsbare periode niet (rood) of onder voorwaarde (geel) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Bij werkzaamheden in het groeiseizoen worden beschermde planten gemarkeerd. Mocht beschadiging van de groeiplaats onvermijdelijk zijn dan wordt in overleg met een deskundige en na de zaadzetting de beschermde planten uitgestoken en op geschikte groeiplaatsen in de nabije omgeving overgezet. Orchideeën en planten die specifieke groeiplaatsomstandigheden kennen (rondom het wortelsysteem is een mycorrhiza-systeem aanwezig dat zich verder uitstrekt dan het wortelstelsel), wordt ook grondtransplantatie uitgevoerd. Hierbij wordt de plant samen met een flinke hoeveelheid grond zorgvuldig verplant. De groeiplaatsomstandigheden van de nieuwe standplaats moet voldoen aan de juiste condities, zoals bijvoorbeeld de juiste grondwatercondities. De gehanteerde werkwijze is afhankelijk van de aanwezige soorten en de grootte van de populatie en wordt in het kader van deze gedragscode - aantoonbaar - bepaald door een deskundige. Beschermde planten die na de zaadzetting niet meer zichtbaar zijn worden van tevoren gemarkeerd. De precieze periode verschilt per soort.
- **Vleermuizen:** Bomen met holten, spleten of rottingsgaten geschikt voor vleermuizen worden op kaart aangegeven en bij werkzaamheden ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er de boom gewerkt kan worden, de velrichting is altijd van kolonieboom afgekeerd.
- **Overige zoogdieren:** Bij het vellen en verwijderen van materiaal worden oeverstroken langs water met Waterspitsmuis en Noordse woelmuis ontzien.
- **Broedvogels:** Bomen met in gebruik zijnde nesten / hollen van broedvogels worden ontzien, bomen met bewoonde of bewoonbare horsten van roofvogels worden ontzien. Let op vroeg broedende soorten zoals Blauwe reiger.
- **Amfibieën:** Bij het vellen en verwijderen van materiaal worden voortplantingswateren en hun oeverstroken ontzien. Deze beplantingen kunnen een overwinteringsfunctie hebben voor bijvoorbeeld de heikikker en de rugstreeppad.
- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3.1.4 Snoeien van heesters, hagen en (rozen)struiken onkruidvrij maken sierbeplanting

Snoeien is het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn. Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, is snoeien in de kwetsbare periode onder voorwaarde (**geel**) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Niet van toepassing.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Niet van toepassing.
- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden op kaart gemarkeerd en bij snoeien en knippen ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën:** Niet van toepassing.
- **Vissen:** Niet toepassing.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3.1.5 Dierenweide

Ten aanzien begrazing van dierenweiden gelden geen specifieke voorwaarden.

3.1.6 Maaien kort gras, gazon

Het betreft beheergroepen met een beperkte betekenis voor beschermde planten en dieren. Maaien is het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de maaiafactiviteit. Indien broedvogels aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, dan wel dat de beheereenheid grenst aan een voortplantingswater van amfibieën is maaien onder voorwaarde (**geel**) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Niet van toepassing.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren** (Noordse woelmuis, waterspitsmuis): niet van toepassing.

- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden op kaart aangegeven en bij maaien ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën:** Percelen grenzend aan wateren met amfibieën worden overdag en niet bij regenachtig weer, in de periode juni - september gemaaid. De volwassen dieren trekken in het voorjaar 's avonds naar het water, de jonge dieren kunnen het water op regenachtige zomerdagen massaal verlaten. In dat geval dient *voorafgaand* aan de werkzaamheden een inspectie te worden uitgevoerd of zich ter plekke amfibieën ophouden om zo onnodige slachtoffers te voorkomen en zal in overleg met een deskundige worden bepaald wanneer de werkzaamheden kunnen worden hervat.
- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3.1.7 Maaien grasland, weiland

Maaien is het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de maaiactiviteit. Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, is maaien in de kwetsbare periode niet (rood) of onder voorwaarde (geel) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Groeiplaats van beschermde planten (Tabel 2 soorten onder andere orchideeën) worden in het veld gemarkeerd en bij maaien ontzien. Groeiplaats wordt na de zaadsetting van betreffende soort(en) gemaaid.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Oevers met waterspitsmuis en/of Noordse woelmuis worden met de vingerbalk of handmatig gemaaid, gefaseerd maaien zodanig dat minimaal 50% aaneengesloten vegetatie blijft staan om dieren dekking te bieden.
- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden op kaart aangegeven en bij maaien ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën:** Percelen grenzend aan wateren met amfibieën worden overdag en niet bij regenachtig weer, in de periode juni - september gemaaid. De volwassen dieren trekken in het voorjaar 's avonds naar het water, de jonge dieren kunnen het water op regenachtige zomerdagen massaal verlaten. In dat geval dient *voorafgaand* aan de werkzaamheden een inspectie te worden uitgevoerd of zich ter plekke amfibieën ophouden om zo onnodige slachtoffers te voorkomen en zal in overleg met een deskundige worden bepaald wanneer de werkzaamheden kunnen worden hervat.
- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** vindplaatsen van beschermde insecten (heideblauwtje) worden bij het maaien ontzien.

3.1.8 Maaien kruidige vegetaties op bermen, dijken, tuinalwallen en velden.

Maaien is het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de maaiaactiviteit. Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, is maaien in de kwetsbare periode niet (**rood**) of onder voorwaarde (**geel**) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Groeiplaatsen van beschermde planten (Tabel 2 soorten onder andere orchideeën) worden in het veld gemarkeerd en bij maaien ontzien. Groeiplaats wordt na de zaadzetting van betreffende soort(en) gemaaid. Voor tuinalwallen geldt dat plaatsen waar grasklokje groeit pas gemaaid kunnen worden na de zaadzetting (juli-september). Hoewel grasklokje een tabel 1 soort is, is de soort dusdanig kenmerkend voor Texel dat behandeling als ware het een tabel 2 soort moet zijn.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Niet van toepassing.
- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden gemarkeerd en bij maaien ontzien en in overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën:** Percelen grenzend aan wateren met amfibieën worden overdag en niet bij regenachtig weer, in de periode juni - september gemaaid. De volwassen dieren trekken in het voorjaar 's avonds naar het water, de jonge dieren kunnen het water op regenachtige zomerdagen massaal verlaten.

In dat geval dient *voorafgaand* aan de werkzaamheden een inspectie te worden uitgevoerd of zich ter plekke amfibieën ophouden om zo onnodige slachtoffers te voorkomen en zal in overleg met een deskundige worden bepaald wanneer de werkzaamheden kunnen worden hervat.

- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** Gefaseerd maaien zodanig dat minimaal 50% van de kruidige vegetatie blijft staan.

3.1.9 Maaien oevervegetaties en rietvelden

Maaien is het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de maaiaactiviteit. Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, is maaien in de kwetsbare periode niet (**rood**) of onder voorwaarde (**geel**) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Groeiplaats van beschermde planten (Tabel 2 soorten onder andere orchideeën) worden in het veld gemarkeerd en bij maaien ontzien. Groeiplaats wordt na de zaadsetting van betreffende soort(en) gemaaid.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Oevers met waterspitsmuis en/of Noordse woelmuis worden gefaseerd gemaaid zodanig dat minimaal 50% aaneengesloten vegetatie blijft staan om dieren dekking te bieden.
- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden gemarkeerd en bij maaien ontzien en in overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën:** Percelen grenzend aan wateren met amfibieën worden overdag en niet bij regenachtig weer, in de periode juni - september gemaaid. De volwassen dieren trekken in het voorjaar 's avonds naar het water, de jonge dieren kunnen het water op regenachtige zomerdagen massaal verlaten. In dat geval dient *voorafgaand* aan de werkzaamheden een inspectie te worden uitgevoerd of zich ter plekke amfibieën ophouden om zo onnodige slachtoffers te voorkomen en zal in overleg met een deskundige worden bepaald wanneer de werkzaamheden kunnen worden hervat.
- **Vissen:** In de paaitijd worden voortplantingswateren en hun oeverstroken ontzien.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3.1.10 Schonen en baggeren van watergangen, vijvers en poelen

Schonen is het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn. Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, is schonen en/of baggeren in de kwetsbare periode niet (**rood**) of onder voorwaarde (**geel**) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Wateren met beschermde waterplanten schonen/baggeren in augustus - september wordt er in een richting gewerkt. Bij het verwijderen van de watervegetatie tussen 1 november en 1 maart wordt de waterbodem, daar waar mogelijk, ongemoeid gelaten. Bij het verwijderen van grote oppervlakten aaneengesloten en dichte watervegetatie wordt zodanig vanuit één zijde gewerkt dat dieren kunnen ontsnappen.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Oevers met waterspitsmuis en Noordse woelmuis worden gefaseerd gemaaid, zodanig dat 50% aaneengesloten vegetatie blijft staan om dieren dekking te bieden.
- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden op kaart aangegeven en bij het schonen en/of baggeren ontzien en in overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Amfibieën:** Schonen/baggeren in augustus en september wordt er in een richting gewerkt. Bij het verwijderen van grote oppervlakten aaneengesloten en dichte vegetatie wordt zodanig vanuit één zijde gewerkt dat amfibieën kunnen ontsnappen. In augustus/september dient rekening gehouden te worden met de voortplanting van de rugstreeppad. De bekende voortplantingsplekken dan wel voor de soort kansrijke locaties dienen voorafgaand aan de uitvoer van de beheerwerkzaamheden aan een inspectie te worden onderworpen. Zo nodig dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld.
Bij schonen tussen 1 oktober en 1 maart wordt de bodem, waar mogelijk, ongemoeid gelaten. Bij het baggeren dient rekening te worden gehouden met amfibieën die de modder inkruipen.
- **Vissen:** Schonen/baggeren in september - november en wordt er in een richting gewerkt. Bij het verwijderen van grote oppervlakten aaneengesloten en dichte vegetatie wordt zodanig vanuit één zijde gewerkt dat vissen kunnen ontsnappen. Bij het verwijderen van de watervegetatie tussen 1 december en 1 maart wordt de waterbodem, waar mogelijk, ongemoeid gelaten. Bij het baggeren dient rekening te worden gehouden met vissen die de modder inkruipen. Beschermde (zoetwater)vissen zijn niet bekend op Texel, echter geldt wel de zorgplicht ten aanzien van de Tabel 1 soorten.
- **Insecten:** Rekening houden met het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel. Delen van de watergang waar deze voorkomt, ongemoeid laten.

3.1.11 Onderhoud, schoonspuiten en kleine herstelwerkzaamheden van muren langs bruggen, sluizen en kunstwerken

Werkzaamheden zijn het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn in de directe omgeving van de beheeractiviteit.

Indien vogels of vleermuizen aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, zijn werkzaamheden in de kwetsbare periode niet (rood) of onder voorwaarde (geel) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Groeiplaatsen van beschermde planten (Tabel 2 soorten onder andere verschillende soorten muurvarens, gele helmbloem enzovoort) worden gemarkeerd en bij de onderhoudswerkzaamheden ontzien.

- De groeiomstandigheden worden bij herstelwerkzaamheden waar mogelijk en volgens het advies van een deskundige teruggebracht. Als goede maatregelen worden getroffen om uitdroging, beschadiging, enzovoort te voorkomen dan kunnen in principe de werkzaamheden jaarrond plaatsvinden en bij voorkeur in de periode tussen 1 november en 1 april. Op Texel komt de tongvaren voor.
- **Vleermuizen:** Verschillende typen vleermuisverblijven maximaal ontzien.
- **Zoogdieren:** Niet van toepassing.
- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden op kaart aangegeven en bij de werkzaamheden ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Reptielen:** Niet van toepassing.
- **Amfibieën:** Indien de plek onderdeel is van een overwinteringsplaats wordt in overleg met een deskundige bepaald of en hoe de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.
- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3.1.12 Begrazen van bos, graslanden en droge en natte ruige terreinen.

Begrazen als beheermaatregel door paarden, koeien, enzovoort kan plaatsvinden op een breed scala van type terreinen. Het begrazen kan worden ingezet als onderdeel van het natuurlijk proces om variatie in de vegetatiestructuur te krijgen of als middel worden ingezet om verbossing, vergrassing en verruiging tegen te gaan. Indien er geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn, is begrazing het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen. Indien beschermde soorten uit Tabel 2 en 3 aanwezig zijn op de plaats waar begrazing wordt toegepast, is begrazing of onder voorwaarde (geel) toegestaan

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel Algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Indien beschermde soorten groeien op het te begrazen terrein en gevoelig zijn voor vertrapping en/of vraat, moeten deze in de gele periode worden ontzien door het toepassen van een voldoende lage begrazingsdruk of het uit rasteren van de plekken waar deze soorten groeien.
- **Vleermuizen:** Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Indien aanwezige soorten uit Tabel 2 of 3 gevoelig zijn voor vertrapping moeten deze in de gele periode worden ontzien door het aanpassen van de begrazingsdruk of het uitrasteren van de plekken waar deze soorten voorkomen.
- **Broedvogels:** Indien aanwezige broedvogels gevoelig zijn voor vertrapping moeten deze in gele periode worden ontzien door het aanpassen van de begrazingsdruk of het uitrasteren van de plekken waar deze soorten voorkomen. Het plaatsen van nestbeschermers kan hier een alternatief voor zijn.
- **Reptielen:** niet van toepassing.
- **Amfibieën:** Indien aanwezige soorten uit Tabel 2 of 3 gevoelig zijn voor vertrapping moeten deze in gele periode worden ontzien door het aanpassen van de begrazingsdruk of het uitrasteren van de plekken waar deze soorten voorkomen.
- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** Op Texel dient rekening te worden gehouden met het voorkomen van het heideblauwtje.

3.1.13 Overige werkzaamheden

Bij werkzaamheden aan (straat)meubilair, verharding (onder andere tegels, straatstenen) en half-verharding (onder andere gravel, grind, leem, enzovoort) het gehele jaar door mogelijk zonder maatregelen, indien geen soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn. Indien soorten uit Tabel 2 en Tabel 3 aanwezig zijn op de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd, zijn werkzaamheden in de kwetsbare periode onder voorwaarde (geel) toegestaan.

Voor een overzicht van de perioden en voorwaarden zie onderstaand schema.

Periode soorten	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Planten												
Vleermuizen												
Overige zoogdieren												
Amfibieën												
Vissen												
Insecten												
Broedvogels												
	Geen maatregelen nodig, wel algemene zorgplicht van toepassing											
	Activiteiten uitvoeren onder voorwaarden (zie onder)											
	Activiteiten niet uitvoeren											

Voorwaarden waaronder handeling in gele periode kan worden uitgevoerd.

- **Planten:** Groeiplaatsen van beschermde planten (Tabel 2 soorten) worden gemarkeerd en bij de onderhoudswerkzaamheden ontzien. Vleermuizen: Niet van toepassing.
- **Overige zoogdieren:** Niet van toepassing.
- **Broedvogels:** In gebruik zijnde nesten van broedvogels worden op kaart aangegeven en bij de werkzaamheden ontzien. In overleg met een deskundige wordt bepaald tot welke afstand er van het nest gewerkt kan worden.
- **Reptielen:** Niet van toepassing.
- **Amfibieën:** Niet van toepassing.
- **Vissen:** Niet van toepassing.
- **Insecten:** Niet van toepassing.

3. Goedkeuringsbesluit college burgemeester en wethouders

Gemeente Texel

.txl

Besluit vaststelling Gedragscode Flora en Faunawet

Ons nummer 268571

Datum 3 maart 2015

Burgemeester en wethouders van Texel,

Hebben op 3 maart 2015 besloten:

De Gedragscode Flora- en faunawet van de gemeente Texel vast te stellen.

Texel,

burgemeester en wethouders van Texel,
de secretaris, de burgemeester,

R.P. van Menen

F.C. Giskes

Bijlage 1

Checklijst beschermde soorten in de gemeente Texel

Door de inwerking treden van het Vrijstellingsbesluit in februari 2005 onderscheidt de Flora- en faunawet 3 categorieën beschermde soorten; respectievelijk Tabel 1-, Tabel 2- en Tabel 3 soorten.

In de checklijst staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet, Tabel 2, Tabel 3 en Tabel 3, bijlage IV HR, waarvan na 2000 bekend is dat zij binnen de gemeente Texel met zekerheid zijn waargenomen.

De soorten zijn per soortgroep ingedeeld. Op Texel komen geen reptielen voor met uitzondering van aangespoelde zeeschildpadden en ontsnapte of losgelaten huisdieren (roodwangschildpad).

De kolom presentatie op Texel geeft slechts een indicatie van de aanwezigheid van de soort Voor de ruimtelijke verspreiding alle soorten en van de beschermde soorten van Tabel 2 en Tabel 3 in de gemeente Texel wordt verwezen naar het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>).

Soort (zoogdieren)	Bron	Presentatie op Texel	Tabel
Aardmuis	Natuurloket	Grasachtige beplanting verspreid voorkomend, concentratie rond Den Hoorn	1
Bosmuis	Natuurloket	Opgaande beplantingen, verspreid over het eiland	1
Dwergmuis	Natuurloket	Hoge kruidenbegroeiing verspreid over het eiland	1
Bunzing	Natuurloket	1 verkeersslachtoffer 2007 nabij Eierland	1
Egel	Natuurloket	Alle bewoonde gebieden en kleine bosjes	1
Gewone bosspitsmuis	Natuurloket	2 waarnemingen in opgaande beplanting aan de westkant van Texel.	1
Haas	Natuurloket	Het gehele eiland in open gebieden, ' s winters ook nabij bebouwing en bosjes	1
Hermelijn	Natuurloket	Gevarieerd landschap, verspreid, concentraties: rond Mokbaai en bij Slufter	1
Huisspitsmuis	Natuurloket	Rond alle bebouwing	1
Rosse woelmuis	Natuurloket	Opgaande beplantingen, verspreid over het eiland	1
Veldmuis	Natuurloket	1 waarneming in braakbal, mogelijk is het dier elders gevangen. Niet inheems op Texel.	1
Grijze zeehond	Natuurloket	Open zee, stranden en zandplaten m.n. de Razende Bol	2
Gewone zeehond	Natuurloket	Open Zee, stranden en zandplaten	3
Waterspitsmuis	Natuurloket	Zoetwateroevers, concentraties rond De Koog, De Cocksdorp en zuidpunt Texel. (nog?)	3
Bruinvis	Natuurloket	Open zee en aangespoeld op stranden.	3
Gewone dolfijn	Natuurloket	Zeldzaam op open zee, zz op strand	3
Gewone dwergvleermuis	Natuurloket	Gehele jaar, bosranden verspreid over Texel, Concentratiegebied Den Burg (spouwmuur!)	3
Gewone grootoorvleermuis	Natuurloket	1 waarneming 2009, Den Burg	3
Laatvlieger	Natuurloket	Gehele jaar, Verspreid over Texel, gebouwen, zolders	3
Nathusius' (ruige) dwergvleermuis	Natuurloket	Gehele jaar, boomholtes, verspreid over zuidelijke helft Texel	3
Noordse Woelmuis	Natuurloket	(half) open landschap, Verspreid over het eiland, m.u.v. de polders.	3
Rosse Vleermuis	Natuurloket	Zeldzaam, 5 waarnemingen (Rond redoute en Dijkmanshuizen)	3

Tuimelaar	Natuurloket	Zeldzaam op open zee, zz op strand	3
Watervleermuis	Natuurloket	Slechts een waarneming, 2007, Elemert	3
Witsnuitdolfijn	Natuurloket	Zeldzaam op open zee, zz op strand	3
Soort (Vaaplanten)	Bron	Presentatie op Texel	Tabel
Brede wespenorchis	Natuurloket	Halfopen opgaande beplanting vrnl. Westzijde Texel Natte weilanden en oevers, verspreid, maar meeste aan westzijde eiland	1
Dotterbloem	Natuurloket	Halfopen opgaande beplanting vrnl. Westzijde Texel Natte weilanden en oevers, verspreid, maar meeste aan westzijde eiland	1
Gewone vogelmelk	Natuurloket	Grasland en bosjes verspreid over gehele eiland	1
Grasklokje	Natuurloket	Duingebied, grasland en tuinwallen, verspreid over Texel	1
Grote kaardenbol	Natuurloket	Duinen, grasland, halfopen beplanting verspreid over gehele eiland	1
Kleine maagdenpalm	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	1
Knikkende vogelmelk	Natuurloket	2 waarnemingen: Hoge berggebied en Koppens bosje in Oosterend	1
Koningsvaren	Natuurloket	Vochtige, zure bodem; 3 plaatsen: Doolhof, Oosterend, Korverskooi	1
Zwanenbloem	Natuurloket	Oevers, verspreid over Texel	1
Bijenorchis	Natuurloket	1 groeiplaats oever Utopia, mogelijk meer	2
Blauwe zeedistel	Natuurloket	Duinen en open zand langs gehele kust	2
Brede orchis	Natuurloket	Vochtige graslanden	2
Daslook	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Gele helmblom	Natuurloket	1 waarneming Den Burg, 1 waarneming Oosterend: zeer waarschijnlijk verwilderd	2
Gevlekte orchis	Natuurloket	Onbemeste weides en heide, verspreid over het eiland	2
Grote keverorchis	Natuurloket	Bossen en halfopen landschap aan westzijde Texel	2
Grote muggenorchis	Natuurloket	1 vindplaats in de Muy	2
Gulden sleutelbloem	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Harlekijn	Natuurloket	Meeste in hooilanden van Natuurmonumenten, soms in onbemeste bermen	2
Hondskruid	Natuurloket	Onbemest open landschap, 1 waarneming 2009 nabij de Schorren en 1 bij Ottersaat	2
Kleine zonnedaauw	Natuurloket	Vochtige zure bodem, Duinpark	2
Klokjesgentiaan	Natuurloket	Heide en zuur grasland, Westzijde Texel	2
Moeraswespenorchis	Natuurloket	Vochtige duinvalleien west en zuidzijde Texel	2
Parnassia	Natuurloket	Vochtige duinvalleien west en zuidzijde Texel	2
Prachtklokje	Natuurloket	1 vondst in de Dennen, verwildering uit tuinen waarschijnlijk.	2

Rietorchis	Natuurloket	Vochtig onbemest open landschap, verspreid over Texel	
Ronde zonnedauw	Natuurloket	Vochtige zure bodem, zuidwesthoek Texel	2
Slanke gentiaan	Natuurloket	Vochtig duingrasland, De Muy	2
Steenanjer	Natuurloket	Enkele vondsten, verwildering en uitgezaaide wildmengsel zeer waarschijnlijk	2
Stengelloze sleutelbloem	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Tongvaren	Natuurloket	Muren en bosbodem, Oosterend en Wezen put	2
Vleeskleurige orchis	Natuurloket	Veenachtige weides, vochtige duinen, Zuidwesthoek Texel	2
Waterdrieblad	Natuurloket	Sloten en moerassen, zuidwesthoek Texel	2
Welriekende nachtorchis	Natuurloket	Duinen, grazige gebieden, de Muy	2
Wilde gagel	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Wilde herfsttijloos	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Wilde kievitsbloem	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Wilde marjolein	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Zomerklokje	Natuurloket	Geen wilde populatie, alleen verwilderde of aangeplante exemplaren	2
Groot zee gras	Natuurloket	1 waarneming, 2007 de Bol	3
Groenknolorchis	Natuurloket	Duinvalleien, zuidhoek Texel en Ceres	3
Soort (Amfibieën)	Bron	Presentatie op Texel	Tabel
Bruine kikker	Natuurloket	Water en moeras verspreid over Texel	1
Kleine watersalamander	Natuurloket	Water en moeras verspreid over Texel	1
Gewone pad	Provincie	Hoewel niet inheems op Texel, zijn er enkele onzekere waarnemingen van voor 1986	1
Heikikker	Natuurloket	Verspreid over Texel in natte, zure heide en graslanden	3
Poelkikker	Waarneming.nl	Water, bij De Cocksdorp, De Koog en de Horsmeertjes, mogelijk meer plaatsen	3
Rugstreeppad	Natuurloket	Natuurlijke en opgespoten zandterreinen op heel Texel	3
Soort (Insecten)	Bron	Presentatie op Texel	Tabel
Behaarde (rode) bosmier	Natuurloket	2 waarnemingen bos westzijde Texel	1
Gevlekte witsnuitlibel	Natuurloket	Zeldzaam in Vennen moerassen en duinmeertjes	3
Heldenbok	Natuurloket	1 waarneming (enige van Nederland!) bij de Koog in 2009	3
Heideblauwtje	Natuurloket	Heidegebieden zuidwestkant Texel	3
Rouwmantel	Natuurloket	Trekvlinder 17 waarnemingen over heel Texel	3

Checklist Broedvogels

Vogels hebben een aparte plek in de Flora- en faunawet. Ondanks dat vogels niet in de tabellen zijn opgenomen, is een toets vergelijkbaar als die van Tabel 3-soorten van toepassing. Deze checklist is lijst van de vogelsoorten die na 2000 op Texel gebroed hebben. Er is uitgegaan van de Broedvogellijst die in 2013 verstrekt is door Adriaan Dijkse Vogelexpert van Vogelwerkgroep Texel. De lijst is een indicatie van de aanwezigheid van de soort op het eiland. Voor de ruimtelijke verspreiding binnen de gemeente Texel wordt verwezen naar het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>)

Afkortingen: B = Broedvogel - GE = Gevoelig - KW = Kwetsbaar - BE = Bedreigd

Checklijst Broedvogels	Presentatie op Texel	Categorie vaste nesten*	Koloniebroeder**	Landelijke rode lijst	Texelse rode lijst
Aalscholver	B		X		
Appelvink	B niet jaarlijks				
Baardman	B				KW
Bergeend	B				
Blauwborst	B				
Blauwe kiekendief	B			GE	BE
Blauwe reiger	B	5	X		BE
Boerenzwaluw	B	5		GE	
Bontbekplevier	B			KW	BE
Boomkruiper	B	5			
Boomleeuwerik	B				
Boompieper	B				
Boomvalk	B	4		KW	KW
Bosrietzanger	B				
Braamsluiper	B				
Brandgans	B				
Bruine kiekendief	B				
Buidelmees	B 1 maal 2008				
Buizerd	B	4			
Canadese gans	B Exoot				
Dodaars	B				KW
Dwergstern	B		X	KW	KW
Eidereend	B				KW
Ekster	B	5			
Fazant	B				
Fitis	B				
Fluiter	B Niet jaarlijks				
Fuut	B				
Gaai	B				
Geelpootmeeuw	B Niet jaarlijks				
Gekraagde roodstaart	B	5			KW
Gele kwikstaart	B			GE	
Geoorde fuut	B Niet jaarlijks				
Gierzwaluw	B	2			

Goudhaan	B				KW
Grasmus	B				
Graspieper	B			GE	KW
Grauwe gans	B				
Grauwe vliegenvanger	B	5		GE	KW
Groenling	B				
Grote bonte specht	B	5			
Grote lijster	B				
Grote stern	B		X	BE	KW
Grutto	B			GE	KW
Havik	B	4			
Heggenmus	B				
Holenduif	B	5			
Houtduif	B				
Houtsnip	B				KW
Huisbus	B	2	X	GE	
Huiszwaluw	B	5		GE	
Kauw	B	5			
Kerkuil	B	3		KW	
Kievit	B				KW
Kleine barsijs	B Niet jaarlijks				
Kleine karekiet	B				
Kleine mantelmeeuw	B		X		
Kleine plevier	B				
Kleine zilverreiger	B Niet jaarlijks			GE	
Kluut	B				
Kneu	B			GE	
Knobbelzwaan	B				
Koekoek	B			KW	BE
Kokmeeuw	B		X		
Koolmees	B	5			
Krakeend	B				
Kruisbek	B Niet Jaarlijks				
Kuifeend	B				
Kwartel	B				
Lepelaar	B		X		
Meerkoet	B				
Merel	B				
Nachtegaal	B			KW	
Nachtzwaluw	B Niet jaarlijks			KW	
Nijlgans	B Exoot				
Noordse stern	B		X		KW
Oeverzwaluw	B	5	X		KW
Patrijs	Verdwenen, Exoot			KW	
Pimpelmees	B	5			

Porseleinhoen	B Niet jaarlijks				
Putter	B				
Ransuil -	B	4		KW	BE
Rietgors	B				Kw
Rietzanger	B				
Ringmus	B	5		GE	KW
Roerdomp	B			BE	KW
Roodborst	B				
Roodborsttapuit	B				
Roodmus	B Niet jaarlijks				
Rosse stekelstaarteend	B Exoot, niet jaarlijks				
Rouwkwikstaart	B Niet jaarlijks			BE	
Scholekster	B				KW
Sijs	B Niet jaarlijks				
Slobeend	B			KW	
Sperwer	B	4			KW
Spotvogel	B			GE	
Spreeuw	B	5			
Sprinkhaanzanger	B				
Staartmees	B				
Stormmeeuw	B		X		KW
Strandplevier	B Niet jaarlijks			BE	BE
Tafeleend	B				
Tapuit	B			BE	KW
Tijftjaf	B				
Torenvalk	B	5			KW
Tuinfluter	B				KW
Tureluur	B			GE	
Turkse tortel	B				
Veldleeuwerik	B			GE	
Velduil	B			EB	BE
Vink	B				
Visdief	B		X		KW
Waterhoen	B				BE
Waterral	B				
Wilde Eend	B				
Winterkoning	B				
Wintertaling	B			KW	BE
Witte kwikstaart	B				
Wulp	B				KW
Zanglijster	B				
Zilvermeeuw	B		X		
Zomertaling	B			KW	BE
Zomertortel	B			KW	BE
Zwarte kraai	B	5			

Zwarte mees	B				BE
Zwarte roodstaart	B	5			
Zwartkop	B				
Zwartkopmeeuw	B Niet Jaarlijks		X		

*Voor de volgende 5 categorieën van nesten zijn de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet ook buiten het broedseizoen van toepassing:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn onafhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: kerkuil).
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: oeverzwaluw) zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

**Voor koloniebroeders geldt dat met een X aangeduide soorten meestal in kolonies broeden, maar dat enkele paren ook apart kunnen broeden of een nieuwe kolonie kunnen starten.

Bijlage 2 Inventarisatiemethoden

Op de website van de **Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (DR-loket)** is van een aantal diersoorten een soortenstandaard beschikbaar. Deze standaard bevat informatie over de beschermde soort en zijn leefomgeving, regels en hun toepassing, onderzoek en mogelijke maatregelen. De informatie is per soort gespecificeerd naar veel voorkomende activiteiten zoals baggeren, schonen, dempen of rooien van bomen. Er staat ook meer informatie over hoe een soortenstandaard tot stand is gekomen en het gebruik hiervan. Geadviseerd wordt eerst deze website te raadplegen.

De in deze bijlage genoemde inventarisatiemethoden zijn gebaseerd op de standaardinventarisatiemethoden van Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties (PGO's). Zulke organisaties bestaan per diergroep en voor hogere planten. Particuliere Gegevensbeherende Organisaties zijn aangesloten bij de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF): www.voff.nl/.

Soortgroep	Organisatie	Adres
Vogels	SOVON	www.sovon.nl
Zoogdieren	VZZ	www.vzz.nl
reptielen, amfibieën, vissen	RAVON	www.ravon.nl
Insecten, spinnen	NEV	www.nev.nl
vlinders en libellen	Vlinderstichting	www.vlinderstichting.nl
Ongewervelden	EIS	www.naturalis.nl/eis
Onderwaterleven	ANEMOON	www.anemoon.org/
planten	FLORON	www.floron.nl
Paddenstoelen	NMV	www.mycologen.nl/
mossen, korstmossen	BLW	www.blwg.nl

De soorten hoeven alleen te worden geïnventariseerd als op basis van aanwezige biotopen in het plangebied de verspreiding van deze soorten kan worden verwacht.

Planten

In de periode juni-juli worden de relevante gebieden bezocht en geïnventariseerd op soorten die van belang zijn. Hierbij geldt dat een eenmalig veldbezoek voldoende is. Voor ruimtelijke verspreiding wordt verwezen naar het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>). Voor de details per plantensoort wordt verwezen naar www.soortenbank.nl of www.waarneming.nl.

Broedvogels

Ten behoeve van broedvogelonderzoek wordt veelal de BroedvogelMonitoring(BMP)-methode van SOVON Vogelonderzoek gehanteerde standaardmethode is de (uitgebreide) territoriumkartering.

In een vastomlijnd gebied worden de vogels in kaart gebracht die zich territoriaal gedragen of anderszins aangeven ter plaatse broedvogel te (kunnen) zijn. Dit gebeurt een aantal malen in de loop van het broedseizoen.

Na afloop van het broedseizoen worden de waarnemingen volgens vaste criteria herleid tot aantallen territoria/broedparen per soort. Deze interpretatie kan plaatsvinden via het computerprogramma Autocluster of handmatig, volgens de richtlijnen in de handleiding.

Vleermuizen

- Onderzoek naar vleermuizen (verblijfs- en gebruiksfuncties)n geschiedt volgens de beginselen van de meest recente versie van het Vleermuisprotocol van het Gegevensautoriteit Natuur (GAN). Het protocol is de standaard voor onderzoek naar soorten, aantallen en gebiedsfuncties van vleermuizen. Het beschrijft het vooronderzoek dat nodig is om de kans op aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen. Het protocol wordt jaarlijks geactualiseerd. Het protocol voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt en biedt eenduidigheid over het begrip “gedegen onderzoek” uit de uitvoeringsregeling Flora- en faunawet. Het protocol is te vinden op de websites van het Netwerk Groene Bureaus en de Gegevensautoriteit Natuur.

- Sommige boomholtes en delen van bebouwingen kunnen als winterverblijf dienen. De beste periode om deze te lokaliseren is december-februari. Voor details per vleermuissoort wordt verwezen naar gespecialiseerde literatuur. Voor ruimtelijke verspreiding per vleermuissoort zie het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>).

Amfibieën

- Het onderzoek zal zich in hoofdzaak richten op de rugstreeppad en poelkikker. Een goede methode van waarneming van de rugstreeppad en poelkikker is om roepende mannetjes te lokaliseren. Het beste tijdstip is warme avonden met regen- en of onweersdreiging in de periode mei-juni. In de periode juni - augustus kan er ook worden gezocht naar eisnoeren van de rugstreeppad en ijsklompen van de poelkikker, larven en net gemetamorfoseerde padjes en kikkertjes. Aangeraden wordt om minimaal 3 veldbezoeken te verrichten
- Voor een gedetailleerde, ruimtelijke verspreiding wordt verwezen naar het Natuurloket (<https://ndff-ecogrid.nl/>) voor kenmerken en inventarisatiemethoden naar www.ravon.nl
In cache - Vergelijkbaar

Vissen

- Hoewel er op Texel geen vissoorten van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet zijn gevonden is niet uit te sluiten dat deze gemist zijn of in de toekomst op het eiland gevonden worden. Bij het inventariseren van vissen in kleine watergangen en sloten (tot 5 meter breed) is het gebruik van een stevig steeknet een handig hulpmiddel. Bij grotere watergangen is elektrisch vissen de beste methode. De periode van bemonsteren is juli-september.
- Ook het interviewen van beroeps- en pleziervissers kan de nodige informatie opleveren.
- **Let op:** voor het vangen van beschermde vissoorten als bittervoorn, Kleine modderkruiper, rivierdonderpad, enzovoort is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ook het inzetten van elektrisch vissen is aan vergunningen onderhevig!

Insecten

- Het heideblauwtje komt voor in biotopen met heide- en muizenootje (duinen en tuinwallen). Geschikte biotopen kunnen het best bezocht worden van begin juni tot eind augustus, als de vlinder vliegt. In ei-, rups- en popstadium is de soort moeilijker te vinden.
- **Let op:** voor het vangen van heideblauwtjes is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Bijlage 3 Afsprakenlijst werkprotocol gedragscode

Afsprakenformulier

De opdrachtnemer zorgt ervoor dat de werkzaamheden conform de in de onderstaande checklist vastgelegde afspraken plaatsvinden. In dit afsprakenformulier legt de opdrachtgever afspraken met de opdrachtnemer betrekking tot 'zorgvuldig werken' vast.

Voor aanvang van de werkzaamheden wordt het afsprakenformulier ondertekend door de opdrachtgever.

De aannemer/uitvoerder ondertekent als blijk van ontvangst, kennisname en akkoord. Het afsprakenformulier wordt in tweevoud opgemaakt, opdrachtgever en opdrachtnemer behouden elk een getekend exemplaar.

De opdrachtnemer instrueert het uitvoerende personeel en de eventuele onderaannemers over de gemaakte afspraken.

Na de realisatie van het werk worden de werkzaamheden eventueel geëvalueerd. De opdrachtnemer zorgt ervoor dat ten behoeve van de uiteindelijke evaluatie gedragscode, het afsprakenformulier inclusief de evaluatie werkzaamheden, verstuurd wordt naar team Gemeentewerken, Postbus 200, 1790 AE Den Burg.

Afsprakenformulier in het kader van Texelse gedragscode Flora en Faunawet

Locatie: _____

Datum: _____

Naam project: _____

Type werkzaamheden:

Zie voor uitgebreide beschrijving van de werkzaamheden de betreffende paragraaf

Paragraaf	Werkzaamheden	Aankruisen wat van toepassing is
	Ruimtelijke ordening	
2.3.1	Slopen/renoveren/verbouwen bouwwerken met muurplanten	
2.3.2	Slopen/renoveren/verbouwen bouwwerken met vleermuizen/vogels	
2.3.3	Dempen/verbreden/baggeren in het kader van achterstallig onderhoud waterlichamen; vervangen beschoeiingen	
2.3.4	Verwijderen opgaande begroeiing, struweel, bosplantsoen, bomen en of laanbeplanting	
2.3.5	Grondwerken (bouwrijp maken, afgraven, ophogen, in depot zetten)	
2.3.6	Plaatsen van verlichting	
2.3.7	Braakliggende terreinen en gronden	
	Beheer en onderhoud	
3.3.1	Plaatsen/vervangen hekken/rasters	
3.3.2	Snoeien, kappen, vervangen alleenstaande bomen/laanbeplantingen	
3.3.3	Snoeien, dunnen hakhout, struweel, bosplantsoen, bos	
3.3.4	Snoeien van heesters, hagen en (rozen)struiken, onkruidvrij maken sierbeplanting	
3.3.5	Dierenweide	
3.3.6	Maaien kort gras/gazon	
3.3.7	Maaien grasland/weiland	
3.3.8	Maaien kruidige vegetaties op bermen/dijken, tuinwallen en velden	
3.3.9	Maaien oevervegetaties/rietvelden	
3.3.10	Schonen en baggeren van watergangen, vijvers en poelen	
3.3.11	Onderhoud, schoonspuiten en kleine herstelwerkzaamheden van muren langs	
3.3.13	bruggen, sluizen en kunstwerken	
3.3.12	Begrazen van bos, graslanden en droge en natte ruige terreinen	
	Overige werkzaamheden (Straatmeubilair/(half)verharding)	

Komen er beschermde soorten uit Tabel 1, 2, 3 voor in het gebied? (zo ja, vermeld de afspraken in onderstaande tabel)

Welke bronnen zijn hiervoor geraadpleegd?

Zijn er nesten aangetroffen van vogels die jaarrond beschermd zijn? (zo ja, vermeld de afspraken in onderstaande tabel)

Afspraken per soortgroep	soort	Locatie op kaart	Aangewezen/ gemarkeerd in veld	Flora- & faunawet		Toelichting afspraken en periode werkzaamheden
				Ontheffing- plichtig (ja/nee)	Ontheffing aanwezig? (ja/nee)	
Planten						
• Ontzie groeiplaats • Verplaats planten • Overig						
Vleermuizen						
• Ontzie zomer/winterverblijf • Ontzie bomen met holen • Let op vliegroutes • Overig						
Waterspitsmuis / Noordse woelmuis						
• Ontzie leefgebied • Verjaag dieren • Overig						
Vogels						
• Ontzie nesten • Ontzie bomen met holen • Ontzie roofvogelhorsten • Ontzie kolonies • Voorkom nestbouw • Overige						
Rugstreeppad / poelkikker						
• Ontzie leefgebied • Ontzie Voortplantingsgebied • Voorkom ontstaan leefgebied • Verplaats dieren / eieren • Overig						
Vissen / overige amfibieën / Insecten						
• Ontzie leefgebied • Verjaag dieren • Verplaats dieren • Overig						

Overige aantekeningen en afspraken:

Opdrachtgever: _____

Opdrachtnemer: _____

Datum: _____

Datum: _____

Plaats: _____

Plaats: _____

Handtekening: _____

Handtekening _____

Deskundige: (Indien nodig) _____

Datum: _____

Plaats: _____

Handtekening: _____

Aantekeningen / evaluatie na oplevering werkzaamheden

³De opdrachtnemer zorgt ervoor dat ten behoeve van de uiteindelijke evaluatie van de gedragscode, het afsprakenformulier inclusief de evaluatie , verstuurd wordt naar het afdelingshoofd dat verantwoordelijk is voor de opdrachtverstrekking.

Bijlage 4

Adressen ten behoeve van inventarisaties, advies, omgevingscans

Naam	Kennisveld	(Mail)adres/telefoonnummer
Agr. Natuurver. De Liew	Landschapselementen	postmaster@delieuw.nl
Bijenhouders vereniging	Bijen	Texel: secr. haca@texel.com (telefoon 316 359)
BLWG	Mossen, korstmossen	www.blwg.nl
Ecomare	Zeezoogdieren en algemeen	Ruijslaan 92 De koog (telefoon 317741)
EcoTex ecol. Adviesburo	Omgeving scans	k.verschoor.kuip@texel.com (telefoon 312 913)
FLORON	Vaatplanten	www.floron.nl
Natuurloket	Algemeen	https://ndff-ecogrid.nl/
Natuurmonumenten	Algemeen	Molenstraat 83 Den Burg (telefoon 312 045)
Natuurwerk Texel	Omgeving scans	Natuurwerk@texel.com (telefoon 06-20 00 53 34)
NEV	Insecten, spinnen	www.nev.nl
NIOZ	Zee flora- en fauna	Landsdiep 4 t Horntje (telefoon 319 674)
NMV	Paddenstoelen	www.mycologen.nl
RAVON	Amfibieën, reptielen en vissen	www.ravon.nl
Staatsbosbeheer	Algemeen	Molenstr 83 Den Burg (telefoon 312 228)
Vlinderstichting	Vlinders/libellen	Texel: Cees Maas (tocema@planet.nl)
Vogelbescherming	Vogels	Texel: Giel Witte (mwwitte@hetnet.nl)
Vogelwerkgroep Texel	Vogels	Texel: sec. Vincent Stork (vincent.stork@gmail.nl)
VZZ	Zoogdieren	www.vzz.nl
Wildbeheereenheid Texel	Jacht	j.koolhof2@kpnplanet.nl